

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1710

Augustus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45477

I. DIES AUGUSTI.

Mortalium vita conteritur, die diei succedente, Solisque cursibus; nunc accedentibus, nunc recedentibus. *Gregorius Thaumaturgus in Ecclesiastica*

Tempore I. rectè utendum.

E St homo pietate vacuus, atque adeò perditus: cui vacat tempus perdere. Ecce modò cœli creator Sol delapsus est ad me-

sem Augustum, cave ne hoc tempus tibi reddas mutandum angustum. Ut hujus, quem auspicias mensis tempore, utaris cum fœnore, Æternitas tibi proponere, quæ omnia complectitur temporaria Æternitas, quolibet puncto temporis possidet omnia tempora, illisque omnibus adest, quæ vel inchoavit, vel potest parere infinita annorum successione. Est igitur Æternitas momentum stabile, permanens & fixum, quo tanquam alveo sic fluunt omnia, nunquam effluunt, sed fugientibus per sese ubique perpetuò adsit. Contra, Tempus, punctum volatile, & si substiterit, periturum secum urget, rapitque in continuatum interitum universa. Et sicut diei mensuras spatia infinita in atomum colligit, sic Æternitas innumera sæcula puncto individuo comprehendit. Hinc verò fit consequens, ut quibus mensuris Æternitas, bonisve accedit, iis addat incrementum, quæ nullam habent comparationem. Primum quidem, diurnitatem nunquam morituram, quæ si bonis accedat levibus, ea inæstimabili pretio superat, quod vis excellentissimum, sed caducum bonum tollit. Nam si dies una, in atriis Domini millibus

dierum vitæ hujus anteponenda est, quid annus?
quid anni? quid sexcenti? ævumque infinitum, num
infinito pretio censendum?

II, Quis verò sapiens, si derur optio, non malit
Martyrum omnium cruciatus, omnium probra, &
supplicia reorum centenis decies annorum millibus
perpeti, quandoque tandem absolvendis, quàm
dentis unius acutum dolorem, nullis sæculis miti-
gandum? utpotè, quem facit æterna longinquitas in-
tolerabilem. Nos igitur, stultè improvidos, qui cru-
ciatus inferorum æternos, levibus his nostris, dum
vivimus, perpeffionibus non antevertimus, nec ter-
remur toto sempiterni incendiî furore; dum tempora
molestias nimium vitamus; quibus æterna
redimere possemus. Sic tamen res habet; ut boni
cujusvis, esto domunculæ unius, æterna possessio
benè ematur toto omnium bonorum pretio, quæ
cum tempore labuntur. Una certè in cœlis oculi, aut
sensus alterius voluptas, licet sola, sed tamen perpetua,
bonis omnibus caducis præponderat. Alterum,
quod rebus de æternitate advenit incrementum; ex
perceptione oritur præsentis doloris, aut jucunditatis
in perpetuum futuræ. Totum enim commodum,
quod potest res aliqua infinito tempore afferre,
in unum æternitas colligit, & simul percipi facit.
Uti tota voluptas, quæ potest ex lautissimo innumera-
bilium annorum convivio in unum colligatur;
futura est infinitè major, ac melior: sic pœnas illas
immortales, etsi brevi tantum parte sui existant; totas
tamen simul statuit animos præsentis æternitas,
illique exiis infinitum quendam murit perpetuo
dolo-

dolorem. Configat hoc utinam salutari nos metu duplex telum; tormentorum infinitas, & infinita collectæ acerbitas. quæ illic damnatos, incomparabili cruciatu in momenta singula transfigunt.

III. Addo & tertium, ex Æternitate, rebus adveniens incrementum; ut non præsentibus solum, aut futuræ; sed præteritæ quoque, tum Beatos in cœlo tum in orco fontes afficiunt; utque illos antea cœlestia mirabiliter pascit, ac recreat; & gestis olim virtutibus suavissimè oblectat: sic istorum dolorem, peccatorum imagines scelerum, & veterum voluptatum oberrantia simulachra, diritate incredibili circumulant: lætitiarum verò labilium, quantum ad præsentem est stilla præsens, quam unam lambimus, futuri timore, & præteriti experienciâ vel amarescit, vel desipit, Cùm igitur constet, sempiterna esse omnimodo caducis meliora; speretis his, generoso fastu ad illa fortiter contendamus; & adhuc in terris positi, Æternitatem, imitando, promerendoque præciperemus. Nam, ut suaviter Bernardus, *(a) Paupertas, mansuetudine, & fletu renovatur in anima similitudine quadam, & imago Æternitatis, omnia tempora complectentis; dum paupertate, futura meretur; mansuetudine, sibi presentia vendicat; luctu pœnitentiæ, præterita quoque recuperat.* Dulce est æterno, & immenso Bono, nostri hujus ævi nihilum mutare. Operabile hiantibus in altum inferorum cavernis, tunc sursum cœlo gaudia ostentante, obiter aliquid peccati ferre; ut hæc emas, illas redimas. Quid denique operabilius, quam æterna peccati damna mœrore morari?

[a] Serm. I. in festo Omnium Sanctorum.

dico iarcire ; & quod esse per se nequit infectum, efficere, quasi nunquam sit factum. Hæc facis modico fletu, Itaque.

Fle pro peccatis ; in cœlum scandere si vis,

2. DIES AUGUSTI.

Beatus, qui amat te ; & amicum, in te ; & inimicum propter te. *S. August. l. 2. Confess. c. 9,*

Inimici I. **H**abet Charitas angustum Istinum, non tantum, quod est etiam Ethnicorum, ad amicos ; sed quod Christianorum, ad inimicos sese explicat, adeoque omnes suo amplexu implicat. Quisquis eâ pollet, injurias non merito lubens admittit, sed gaudens remittit. Non negat maximum esse supplicium injuriæ illatæ, intuisse : adeoque gravius esse, injuriam facere, quam accipere. Inimicos diligere iisque injurias remittere, non tantum decet, sed oportet : quia Deus illud non tantum ut amicus consulit, sed ut Dominus præcipit : Christus illud non modò suadet, sed jubet. Quid, inquires ? egone illum onerabo beneficiis, qui me infectatus est maleficiis ? Ipse mihi atrocem intulit injuriam, & ego referam illi gratiam ? Egone pro illo piè precabor, qui mala mihi omnia imprecat ? Is odio mei rabidus, ubique me persequitur, & ego amore illum prosequar ? Non potest fieri : repugnat naturæ, pugnat contra rationem, excedit hominis vires. Itane verò ? ergone illa tibi censetur prudentia, malle se perdere, quàm inimico parcere ? præstare potiùs esse malum, quàm pati mala ? fatiùs

esse, æternùm ardere in tartaro, quam ignoscere inimico; Quæ hæc mentis cæcitas? quæ voluntatis perversitas? quæ animi perversitas?

II, Quid, si tu alicui deberes mille aureos; & alter tibi decem, & in hunc modum tecum pacifceretur: Tu mihi remitte decem, & ego tibi remittam mille. An non millies illi gratias ageres? an contractum rescinderes? Ubi igitur iudicium tuum? ubi prudentia? ubi fides? Quodlibet, quod commissum flagitium, est immane debitum. Etiam à peccato absolutus, non es solvendo; quia remissâ culpâ, superest solvenda pœna. Es igitur Deo debitor plusquam decem millium talentorum, utpotè reus peccatorum suppliciorum; inimicus verò tuus, unius denarij taxat tibi injuriæ illatæ est debitor. Deus autem tecum pacisci cupit: Tu illi remitte debitum illud minimum, & ego remittam tibi maximum. Et contractum admittere dubitas? & tecum, an admittendum sit, deliberas? imò admittere reculas? Certè, si rex grandem tibi præcepisset, cui quilibet præcipere jus est, ut posset vel minimi, quod concipi potest, delicti debitum tibi remittere; si quotidie expiatorio te flagellis animadvertendum foret, si corpus undiã macerandum; si cilicino amictu caro castiganda; si trans Alpes peregrinari oporteret; si facultatibus omnibus renuntiare; certè, nisi impos mentis facere debuisses: quantò magis, dum tibi dicit: (a) *Dimitte, & dimittetur?* Audi Chrysostrum: (b) *Non dixit Christus, ut oremus: Dimitte debita nostra, sicut & nos dimitemus debitoribus nostris, sed demitte nobis, sicut & nos dimittimus: ut per nos dimittatur.*

(a) *Matth. 5.* (b) *Matth. 5. In Imperf. Hom. 6.*

Augustus.
ocere in
ntatis pre
eos; &
am pacife
i remitt
an contra
tuum? ubi
commiffi
peccato ab
pâ, super
plurim
reus pecc
unius dno
as autem
bitum illud
um. Et pe
mittend
Certè, si res
præcipue
bi potest
xpianis
corpus me
ro castiga
si facultat
mpos fore
dum tibi
ysoftom
imite me
bitoribus
us: ut pra
dim
Hom. 6.

Augustus.

Tessera.

599

dimittamus, & postea dimissionem nobis petamus; & sic dimissionem nostrorum peccatorum à Deo accipiamus. Non hîc licet differre, oportet prius dimittere, quam petere, ut Deus dimittat.

III. Quid, si medio in foro arderet pyra, & accensis facibus arderet ignis, Judexque tibi minaretur, te piceâ veste, modestâque tunicâ induendum, vel inimico ignoscendum. Age, quid ageres? an tecum diu quid agendum foret, cogitares? Imò licet inimicus ille tuus omnia abstulisset tua; licet filium unigenitum jugulasset, aut uxorem mactasset; injuriam quantamcunque, nullâ interpositâ morâ, remitteres, ut pœnam evaderes. Et ubi nunc Christiane, tua fides? Minatur tibi æquissimus sceleratorum Judex, & severissimus scelerum Vindex: Aut inimico injuriam remitte, aut me aliquando audes: Recede à me maledicte in ignem æternum. Et tu tam es vesanus, ut non modò non remittas injuriam, sed cogites etiam vindictam. Ruborem hîc tibi incutient, si quid tibi in fronte superest ruboris Ethnicici, injuriam, quàm faciles admittere, tam non difficiles remittere. Zeno inimico dicenti: *Disperam, ni malum tibi dederò*, retulit: *Et ego disperam, ni te mihi conciliavero*. Pleni sunt Veterum antiquales hujusmodi exemplis, sed malo te Christianorum exemplis accendere, quàm Ethnicorum confundere. Ludovicus XII. Gallia Rex, gravissimis laceffitibus contumeliis, cum in Regni hæreditatem cessisset; & calumniatores sibi fugâ consularent, abentes Regio hoc edicto revocavit: *Privati personam exis: Rex quippe constitutus, hæc convitia neque cura, neque ulciscor*. Non te Deus suum filium agnoscer,

Pp 4

nisi

nisi inimico ignoscas. Inimicus tibi erit leges honoris, & gloriae, si immemor fueris injuriae.

3. DIES AUGUSTI.

Grande est, intra se aliquem tranquillum esse, & se convenire. *S. Ambr. l. de Jacob. l. 2. c. 6.*

Pax animi.

I. PAUCOS, qui sibi convenient, invenies. Intra se esse tranquillum tam singulare, quam communitatis extra se esse seditiosum. Quomodo residebit in corde Pax, ubi ardet fax omnium bellorum cupiditas, quae perpetuò effert signum canit classicum? Pax absoluta omnibus suis muneribus haberi non potest, ubi qui pacem tollunt, sunt hostes innumeri. Hic enim secreti à principe pacis, in exilio degimus; sepositi à patria pacis; hoc est, ab illa, quae sursum est, Jerusalem, in hac terra colluvione vivimus. Tunc imperturbabilis erit pax, cum ad centrum omnis boni dabitur aditus, & exuti mortuorum exuviis, arctè cum principio nostro, Deo, qui in principio creavit caelum & terram; relicta terra ingressi caelum, Conjungemur. Quare cum divinum proprium sit esse omnino immobile, totum unum multiplicare vacuum, molestiarum omnium expectatio & contrariorum inane, se contentum, atque in bono, quod affectionem omnem exhaurit, felicissimè quiescens. Anima Deum possidens, & ab eo clarissimis radiis illuminata, & affluentia omnium bonorum circumamicta, illum statum, & quietem invenitur. Hujusmodi plenam pacem frustra in hujus vitae curriculo expectes, supra Empyreum tutum sibi, nullis mutationibus obnoxium, nacta est domicilia.

II. Addo tamen comittendum esse, quantum studio, & contentione consequi possimus, ut si non penitus extinctis, at sopitis inter carnem, & spiritum bellis, tam oprabili pacis bono perfruamur. Est enim præstabilissimum Dei donum, pulcherrimum animi bonum; compositæ rationis decus magnum, politæ beatarum mentium simillimum. Et hæc pax, quæ affectuum excludit illecebras, ac perturbationes mitigat, sublimior est, quàm ea, quæ barbaricos sedat incurfus, Hinc D. Ambrosius illud vetus dictum inculcat: (a) *Assuesce unus esse: quod sic interpretatur: Ut vita sua quandam picturam exprimat, eandem semper servans imaginem, quam acceperat.* Negat igitur unum esse, qui per momenta vârius, & multicolor, nunc in vultu, iracundiæ æstu irruebat, nunc pallore immutetur, nunc instar Protei aliis turbulis animi affectionibus insaniat. Nam qui invidiosus, qui impatientiæ motu furiosus, quibus ardens dominatur iracundia, vix unquam, etiam cum magna perfruuntur solitudine, sunt soli. Fingunt enim sibi adesse, à quibus superbiùs se appellatos, aut contemptos putent: ingerunt convitia, minantur, respondent, quasi aliena dicta exaudirent. Denique miserum cor, ut diversorum audacium bellatorum, magædias, tumultus, seditiones sustinet. Hujusmodi enim homines affectionum in freto, atque manium rerum perturbatione incredibiliter jactantur, unde à littore, & quieto animi statu, quasi à benefida statione, sævis turbinibus rejiciuntur, cum nusquam minùs, quàm apud se liceat consistere.

Pp 5

III, Qui

(a) *Ambros. l. 2. epist. 52.*

III. Qui verò uni Deo adhærent, sibi que, ac se
 cum conveniunt, sese que ventis, ac procellis sub-
 ducunt, in quieto sinu cordis, ut placidissimo in por-
 tu, dulcissimâ tranquillitate potiuntur. Est enim cer-
 tum illud Davidis pronuntiatum: (a) *Factus est in pace
 locus ejus*. In hac quiete animi pacifici est honoratum
 Numinis diversoriû, & venerandum Tabernaculum
 in quo lubens commotatur. In tali corde Deo circû-
 septus omni genere gratiarum, sibi hospitium deligit
 ibi ut Sol radios suos immittit, ad divina cognoscen-
 da; tu Magister docet, ut Patronus defendit, ut Spon-
 sus amat, ut Pater providet, ut Rex conservat, ut fons
 dulcedinum mentem inebriat. Ubi est, ex mente Salo-
 monis, (b) *juge convivium*. Quia cor pacificum, quasi
 in opiparo convivio, & perpetuis lætitiis viveret, con-
 tinuâ animi jucunditate perfunditur, Dei præsidio, &
 amicitia lætatur. Non Perfici apparatus, non saliare
 dapes, non cœnæ Pontificum, non obsoma Curiarum,
 non delicatorem scitamenta, tot, tantas, ac tam liqui-
 das percipiunt voluptates. O Regiam dotem cordis
 pacifici: In eo est tabernaculum Dei, hierotheca
 Spiritus sancti, promptuarium cœlestium gratia-
 rum. Ibi frontis serenitas, mentis tranquillitas, animi
 fœlicitas, Numinis præsidium, jure convivium, uno
 verbo, vita beata. Placet accipere tanti boni obtinen-
 di methodum, & quidem per compendium? Accipe
 D. Leonis pronuntiatum: (c) *Tunc est vera pax homo-
 nis, & vera libertas, quando & caro animo judice regit-
 tur & animus Deo preside gubernatur*. Huic accedat
 sua for pacis Poëta. Tunc in pace furis, si ut ille monet

Certamen, lites, rixas, & jurgia vites.

a) *Psal. 37. 3.* (b) *Prov. 15. 15.* (c) *Serm. 1. de Quad.*

4. DIES AUGUSTI.

Sol oculus est mundi, jucunditas Dei, cœli pulchritudo, naturæ gratia. *S. Ambros. l. 4. Hexam c. 1.*

S. Dominicus Sol
Ecclesiæ.

I. **S**ocratem ferunt exorientem Solem subinde ad occalum usque defixis in eum oculis secutum, Hodierna dies clarior est D. Dominici in Ecclesiam beneficiis, quàm Solis per cœlum diffusis radiis. Hunc Ecclesiæ Solem, Socratis amulo fixis oculis, non tam ut contemplerur, quàm ut imitemur, aspiciamus, vel aspiciendo reddemur suspiciendi. Quod dicitur de Sole, sic sponsus procedent de thalamo, sic Dominicus processit de matris utero. Quia cum Mater uterum gestaret, illi predictum est vaticinio, parituram eam filium, qui in Ecclesia esset, quod in nocte lucerna, quod in orbe Sol, à luce virtutis, & splendore eruditionis. Vix processerat ex utero, ut Sponsus de thalamo, cum cepit in ipso ortu paulatim se luce suâ prodere, ut Sol radiorum apparatu. Cum enim Infans sacro lacte ablueretur, matrona spectata, quæ illum spectabat, vidit ex illius vultu emicare alios, atque alios lucis amœnæ radios: qui deinde in illius fronte coaluere, & stellæ figuram expresserunt. Hinc pingitur cum stella lucente in fronte, adjecto in ejus, ac Ordinis illius scuto, hoc lemmate, *Lucet, & ardet*; tota siquidem ejus familia lucet scientiâ, ardet Charitate; hac orbem illustrat, illâ omnes in orbe inflammat; illa emittit radiorum jacula, hac flammæ spicula; illâ ignorantes instruit, hac frigentes calefacit,

II. *Sol*

II. *Sol oculus est mundi*; sic & Dominicus Ecclesiæ. Idque potissimum, quia ipse oculos semper obvertebat in Solem Justitiæ. Quod ipsum testati sunt aliquando Principes tenebrarum. Non ita pridem cum quispiam, qui inter sacros ritus pellendis demonibus adhibebatur, (a) proponeret Religiosis facinoris Laudunensibus, quas maligni spiritus possidebant, pulcherrimam D. Dominici imaginem. Vix illa apparuerat, cum subito possessæ omnes terga illa vertunt, nec adduci possunt, ut in eam oculos defigant. Tandem vi exorcismorum coactæ intuentur unicâ exceptâ, quæ mirum in modum reluctabatur tamen eâdem virtute compulsâ, non solum aspexit verum etiam obtutum defixit in imaginem oculos, uti Sacerdos diabolo præceperat. His peractis, exigitur à dæmone ratio, cur tanta cum difficultate imaginem illam intueri derectasset? Vix obtinuit responsum potuit, tandem exortæ hæ voces: Ha, inquit, cum hic Sanctus inter mortales degeret, semper in Deum intuebatur, in omnibus actionibus suis oculos habebat in illum obversos: nos verò, nos ipsos aspeximus, & quia aspeximus, perimus, & in hanc conditionem, miseriam delapsi sumus. An non igitur meritò Dominicus mundi oculus, qui oculos suos mundissimos, ut heliotropium ad Solem, sic ipse ad illum, qui fecit Solem, defigebat?

III. Sol deinde, ob claritatem dicitur *fucunditatis diei*; ob venustatem, *Calipulchritudo*. Fuit & Dominicus, ut Sol, & pulcher, & clarus ob virginem castitatem, corporis, ac animi integritatem. Castæ generationi duas illas dotes attribuit Sapiens, pulchritudine

[a] *Barry solitudo dic. 1. discert. Pomerit.*

tudinem, & claritatem: hac enim, & illâ captus, ex-
 clamavit: (a) *O quam pulchra est casta generatio, cum*
claritate! Ab eadem castitate Dominico tanta fuit &
 pulchritudo, & claritas, utpotè quem S. Catharina
 Senensis in excessu mentis, vidit in ipso Patris æterni
 corde, unâ etiam cum JESU Patris æterni Filio: vi-
 dit, & simul audiit: O Filia, vides in corde meo hinc
 JESUM, inde Dominicum? Ille mihi naturalis, hic
 adoptivus est Filius; illum ab æterno genui, hunc in
 tempore: & quia in hunc particulari ferebar amore,
 volui esse in corde meo simul cum JESU, ut sic mihi
 essent quasi gemelli Filii, naturalis ille, hic adoptivus.
 Quod si in corde fuerit æterni Patris, certè ex eo hau-
 sit puros, castosque amores: uti etiam à Virgine,
 quam scilicet Magistram habuit, anno ætatis suæ de-
 cimo, utpotè cui illa se spectandam præbuit, docuit-
 que ex tunc Rosarii Mariani leges, modumque,
 quem deinde Dominicus alios, totumque orbem è-
 docuit: eandem & sponsam habuit anno ætatis 18,
 Solem denique se prodidit, cùm cælum supra Solem
 sibiit. Cùm enim P. Ro. pro recuperanda ejus vale-
 tudine (utpotè, quem adhuc vivere credebat) sacri-
 ficium offerre parat, illicò præpeditus excessu mentis
 statim instar immortis subsistit. In illo porrò raptu
 vidit Dominicum, coronâ aureâ redimitum, ad in-
 tar Solis omni parte radiantem, Bononiæ excedere.
 Vis sic lucere, & ardere? vide luceas à luce virtutis;
 vide ardeas ad igne charitatis, Opta hunc ignem,
 castima hanc lucem. De illa enim luce.

Prævia lux dat eunti scire, ubi debeat ire.

5. DIES

[a] Sap. 4.

5. DIES AUGUSTI.

Misereatur, qui misericordiam sperat: Pietatem
quærit, faciat: qui præstari sibi vult, præsteret.
Chrysol. serm. 14.

Miseri- I. **M**isericordiam ut cum omni-
cordia. bus, tum multò maxime
Christianis propriam,
lex, & Evangelium, & cer-
monia insignium cæremoniarum, & Messia vox,
Apostolorum monita, & Ecclesie decreta religio-
simè commendant. Quæ omnia volunt Christiani
omnes esse (a) *filios Olei*. Præit nobis Pater miseri-
cordiarum, de quo David: (b) *Universa via Domini
Misericordia & Veritas*. Per has vias, velut è Scio
meo Bonitatis, & Potentiæ suæ exit, & progreditur
ad hæc exteriora, quæ intuemur. Duobus his pedibus
creata omnia circumlustrat. Itaque in hoc De-
motu, & progressu ad nos, Misericordiæ pes primus
attollitur, & ab illo ut dextero, omnis inchoat
motio. Effatum est Aristotelis: (c) *Fons, & prin-
cipium motionis est à dextera*. Unde nimirum stella
orientur, dextrum esse contendit. Sic & motio
divinæ principium est Misericordia, indeque in-
gignuntur gratiarum benefica sydera, velut à dextera par-
te orientur. Illud igitur certum inter summas No-
minis proprietates; Misericordiam primas ferre,
in Divina politia velut dictaturam gerere, quæ cum
vocem extulerit, sileat Justitia, necesse est, aliasque
virtutes reveantur.

(a) *Zachar. 4. 14.* (b) *Psal. 24. 10.* (c) *De incogniti
Animi, c. 4.*

Augustus.
II.

ietatem
præter
cum om
to max
riam
, & m
ffia vox
a religio
Christiano
ater mifer
via Dom
elur è Sac
rogredun
is his ped
in hoc Di
pes prim
s inchoat
, & prin
irum stelle
& motio
eque in
dextra pa
mmas Ne
as ferre
quæ cum
st, aliaque

II. Pe
De ince

Augustus.
II. Patrem Misericordiarum imitatur Filius e-
jus, cui sunt viscera Misericordiæ. Unde Salomon
in sacro Epithalamio illum reverens, sic effatur: (a)
Oculi tu columbarum, quæ est perspicua Misericor-
diæ ejus commendatio. Est enim proprium misera-
tionis, animos in alium transformare, & alienam
personam induere. Sic illos videas, qui benefici a-
nimi effectum in aliorum miseris commoventur, illas
ipsas miseras animo excipere, & iisdem propè ærum-
nis affligi, ut non jam duo, sed miserationis vi, & a-
moris communionem unus esse videatur. Quot de se
testatur Apostolus: (a) *Quis infirmatur, & ego non
infirmor?* Hunc autem affectum columbarum oculi
exprimunt, quorum hoc proprium est, ut sicut spe-
cula pellucida, rerum species viva quadam, & agente
ratione concipiant, & ponant in conspectu. Non est
mirum, si columbæ se osculentur, quod cum mutuò
se in oculis conspiciant, incredibili quodam amore
afficiantur. In earum oculis tam conspicua est re-
presentatio, ut non columbæ quandam effigiem,
sed columbam ipsam, quanta est, videre putes. Hos
oculos Christo attribuit Salomon: Ille enim om-
nium infirmitates per commiserationem ita in ani-
mo suo impressit, ut omnes continuè in oculis ferre
videretur. Audiamus illum loquentem: (c) *Qui te-
nigerit vos, tangit pupillam oculi mei.* Nos miseros
homunciones non modò in oculis suis gerit, verùm
in pupilla, quæ pretiosissima capitis pars est, flos a-
moris, paternæ providentiæ velut medulla.

III. Exemplo igitur suo tam Pater æternus, quàm
ejus

[a] Cant. 1. 15. [b] 2. Cor. 11. 29. [c] Zachar.

ejus Filius, docent nos, ut simus misericordes, sicut & illi fuerunt: si velimus & ipsi misericordiam consequi. D. Paulus vult nos (a) *fletum cum flentibus*, quod genus miserationis, amicissimi animi est pignus. Unde de dictum illud Apostoli naturæ vocem esse putamus ad lachrymas miserationis adhortantis. Sic enim in officina matris compositus est infans, & fabricatus, ut curvus in utero genua genis, oculisque artingat, ut observat Rupertus: unde inquit, & (b) *a genua dicuntur*. Cùmque omnium nationum compositio, genua ipsa velut omine Misericordiæ celebrantur, iisdemque ab initio vitæ, oculi, & genæ comitantur, hæreant, est naturæ mutum præconium, oculos miserationi esse devotos, lachrymasque deberi calamitatis. Præivit in hoc officio humanitatis, Christus D. N. qui cùm videret Martham, & Mariam acerbo dolore confectas, & lachrymis perfusas, collachrymavit, mirabili exemplo humanitatis. Hunc imitati sunt & Prophetæ, qui non ut olim apud Romanos, guttam jugiter manantem, sed fontes Misericordiæ uberrimos in omnium gentium luce aperuerunt. Nam cùm Dei afflatu præviderent calamitates insanientium populorum, qui spreto Deo, in scelus ingurgitarent, haberentque in oculis Neminis iracundiam, & dirum fulmen, mortem, exitium, orci malitiam, furiarum impetum, & horribilem pœnæ apparatus in facinorosos inveherendum, mœrebant ipsi. In Jeremia perennes videbatur rivi in genis innocentibus, & continuus fletus eum in clades suæ gentis contueretur. In ea scena signum malorum, funestisque tragædiis, de die

[a] Rom. 12. 15. [b] L. 6. in Cant.

de nocte, lamentis indulgebat magno, & assiduo flu-
mine lachrymarum: sic enim ipse: (a) *Quis dabit ca-*
spiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum,
& plorabo die ac nocte, interfectos filia populi mei! Cu-
pit totum verti caput in aquas, novamque venam
exoriri perennium fluviorum, ad miserandæ gentis
piamentum. Hunc tu imitare, & ut imiteris Pro-
phetam, audi hortantem Poetam:

Quando mala exundat, tunc lumina, flumina fundat.

6. DIES AUGUSTI.

Qui succurrere perituro potest, si non succurrerit,
occidit. *Lactantius lib. 6. Institution. cap. 11.*

Elemo. I. **I**lla Tessera, fulminatrix est sententia:
utpotè quæ misericordiam in miseros
non tam commendat, quàm mandat.

Mortem miser incurris, dum misero,
si possis, non succurris. Sicut Misericordia cœlum
aperit, sic Immisericordia claudit. Et hic ferè est
sententia D. Augustini. (b) *Ante fores gehennæ stat Mi-*
sericordia, & neminem permittit in carcerem mitti.

Quidni dixeris ante fores cœli stat Immisericordia,
& neminem qui fuerit immisericors finit eo admitti?
Itaque opulentos ne se præbeant in operibus miseri-
cordiæ lentos, non tantùm invitat utilitas, sed
compellit necessitas: eleëmofynas dare non tan-
tùm possunt, sed debent. Nam teste D. Jacobo, (c)

Judicium sine misericordia erit illi, qui non fecerit mi-
sericordiam. Audi hic D. Basilium in locupletes non
tam perorantem, quam detonantem. (d) *Non es mi-*

Pars II. *serius*

[a] *Jerem. 9. 1.* [b] *Hom. 39.* [c] *Jacob. 2.* [d] *O-*
rat. ad divit.

serius, non inuenies misericordiam; non aperuisti os tuum, repudiaberis à regno. Non dedisti panem, non accipies vitam aeternam. Et alibi. Seminasti amaritudinem, amaritudinem metes. Fugisti misericordiam, misericordia fugiet à te: detestatus es pauperem, stabitur vicissim te, qui propter homines pauper factus est. Habent divites, unde timeant Epulonis diuitemplum, vel potiùs exitium. Hinc rectè D. Augustinus: (a) Memento quid purpurato diuiti contigerit, qui non ideò damnatus est, quod aliena tulerit, sed quod egenti pauperi sua non tribuerit, & in inferno punitus, ad petèda minima peruenit, qui hic parua negat.

II. Habent & aliud exemplum Divites, illius diuitis Evangelici, cui cum uberes fructus agri attulisset, non egit Deo gratias, sed cogitavit intrà se: *Anima mea, habes multa bona posita in annos plurimos, quiesce, comede, bibe, epulare.* Graviter hic itentus Basiliius (b) *O absurditatem! si suillam haberes animam, quid aliud dicere potuisses? Destruere omnem domum tuam, & uaritia custodem: subverte fornices, demolire membra, ostende soli frumentum curiosum: educ ex carceribus uinctam opulentiam, duc in triumphum tenebrosa monumenta habitacula, Habes horrea, si uoles, domus pauperum, reconde tibi ipsi thesauros in calum. Quid est quod impedit largitionem? Non adest indignus? non sunt plures horrea? non parata merces? non preceptum clarum? non rariens consumitur, nudus riget. Unam nosti uocem. Non habeo, neque dabo. Sum enim pauper. Revera pauperem, & omnis boni inops, pauper dilectione, pauper humilitate, pauper fide in Deum, pauper aeterna spe. Cuiusmodi quis injuriam facio, si mea retineo, atque confero.*

[a] de Conflict. virt. [b] Hom. in illud destrua horrea

Quæ alia dic mihi tua? Unde accepta in vitam attulisti?
 Si a casu spontaneo dicis, impius es. Cur ergo tu dives
 et ille verò egenus? Profectò omninò quo, & tu bonita-
 tis, ac fidelis dispensationis mercedem accipias, dans
 Eleemosynas, & ille ob magna patientia certamina,
 gratiam referat. Vide igitur quid facias, qui non solùm
 divites, quæ tua sunt: sed etiam, quæ sunt proximi!

III. Observa quæ sequuntur. Esurientis est panis,
 quem tu detines: nudi est pallium, quod tu in vestiario
 conservas: discalceati est calcens, qui apud te cõputrescit:
 indigentis est argentum, quod apud te defossum est. Vi-
 detur ne divitias esse animarũ redẽptiones, & qui servat
 eas, perdere: qui verò perdit propter Deum, cõservare?
 Hænon dissimilia habent alii. Sextus Pythagoricus:
 Melius est nihil habere, quam multa habentem nemini
 impertiri: si nõ das egenti cùm poseit, non accipies à Deo
 cum poposceris. (a) Huic accinit D. Zenon. Non est Ty-
 ranno dissimilis, qui solus habet quod potest prodesse cõ-
 modis plurimorũ. Quid, quod paupere quotidie mori-
 ente oppressione, fame, frigore, injuriã, amicum tibi ex-
 colis aurum, custodis argentum, vestem pretiosã orna-
 mentaq; superba, ac superflua pro Sacro-sancto habes si-
 milidolum: te per momenta componis, dives in publico,
 miser in secreto. Non intelligis, quia homini inoptã mo-
 menti, tantis opibus qui cùm possit subvenire, nõ subve-
 nit, ipse enim videtur occidere? O quantarum neces ani-
 marũ in phalaris pendent ornata matrone, ornamentũ
 cuius unum si solvas in pretium, distribuasq; necessitati-
 bus singulorũ, ex eorum respiratione cognoscas, quanto-
 rum malo ille constat ornatus. Ob signo hoc de Miseri-
 cordia erga pauperes, D. Augustini effato, velut aureo

Q 9 2

sigillo

[a] In sentent. Zenon, ser. de Justitia.

figillo, (a) *Perde ne pereas; dona ut acquiras; semper ut metas* : & audias hoc non tam meum scribentem quàm Poetæ canentis monitum :

Cum sis in mensa, primum de paupere pensa.

7. DIES AUGUSTI.

Nec referre potest Gratiã, nisi qui meminit; & meminit, jam refert. *Seneca lib. 2. de beneficiis 24.*

Gratitudo erga homines. I.

CUi relata est gratia, ille debet esse relatæ memoriæ? ut hodierna Tessera monet Seneca. Præit exemplo universæ

Natura. Sic enim ima summis in mundo consentiunt Sapientes asserunt, ut nullum fit beneficium sine gratitudine; licet ad causam, cui defertur, non pertineat. Philolaus dixit; (b) Suffimenta aquæ, & terræ, esse tributa quæ persolvunt; incruenta sacrificia quæ litant cælo regnanti. Quo plus arbores raperint à terra; illi radicibus magis adhærent, & grati animi signum, parentem exornant gratissimis frondibus, amœnissimis floribus, & fecundissimis locupletant seminibus. Corvi, aquilæ accipitres, sui juris effecti, & à parentibus emancipati loco cedunt, ne videantur æmuli rapinæ, uniusque enim, ex illis magno ad populandum, ut latetur, opus est tractu. Ita cum adolevit apum juvenis & ad laborem roborata convaluit, relinquuntur liber parentibus locus. Magnum hoc est homini documentum, de gratitudine parentibus exhibenda. Sed generatim observandum est; ne leges Grati-

[a] *De verb. Dom. serm. 35.* [b] *Plin. l. 10. c. 5.*

Augustus. *non visiolemus; quod præscribit Romanus Philosophus, his verbis: (a) Hæc beneficii inter duos lex est: alter statim oblivisci debet dati; alter accepti nunquam.*

II. Præcelluit gratitudinis virtute Philipus, qui Hipparcho Euboico vitâ defuncto, ingenti dolore præ se ferebat, quàm illius mortem acerbè ferret. itaque cuidam volenti dolorem illius mitigare, dicentique: Attamen ille tempestivè decessit, jam natus grandis. Sibi quidem ipsi, inquit Philipus, tempestivè decessit. sed mihi præproperè. Mors enim illum anticipavit, priusquam à me beneficium acceperit nostrâ dignum amicitiam. Porro, ut quis abolvat omnes numeros hominis grati; hæc sunt observanda ex mente Senecæ. Primò, requiritur in accipiente beneficium, æstimatio beneficii, & eisdem æstimati continuata memoria. Sic ergò ipse: *Nil magis præstandum est, quàm ut memoria meritorum hereat, quæ subinde refricanda est, &c.* Item alibi: *(c) Qui meminit, sine impendio gratus est.* Imò, sic potest gratis esse gratus. Nullo enim constat quæstu; meminisse. Sicut enim, ubi est faciendi facultas, apud Deum, vel voluisse fatetur: sic apud homines prudentes, ut sis gratus, vel meminisse fat est. Secundò, debet in accipiente beneficium, grata esse ejusdem acceptatio. Sic enim dicitur: *(d) Cum accipiendum judicaverimus, hilares accipiamus, profitentes gaudium; & id danti manifestum sit, ut fructum præsentem capiat: Justa enim cautio est, latum amicum videre; justior fecisse, &c.* Paulo post: *Nullò magis Cesarem Augustum demeruit,*

Q 9 3

[a] Seneca de benef. l. 2. c. 10. [b] l. 2. de benef. c. 24. [c] l. 3. c. 2. [d] l. 2. c. 22

runt, & ad alia impetranda facilem sibi reddidit
 nius; quàm quod, cum patri Antonianus, partes
 veniam impetrasset, dixit: Hanc unam Caesar
 injuriam tuam; effecisti, ut viverem, & morerer
 tus. Videlicet, nemo non gaudet beneficium
 latiùs patere.

III. Tertiò, Agendæ sunt & gratiæ. Seneca
 hanc gratiarum actionem esse publicam: (a) Quod
 modò danti in tantù producenda est notitia muneris,
 in quantù delectatura est eum, cui datur: ita accipenti,
 ei, adhibenda concio est. Quod pudet debere, ne accipere
 ris. Quidam furtivè agunt gratias, & in angulo, &
 aurem. Non est ista verecundia, sed inficiandi genus.
 gratus est, qui remotis arbitris agit gratias. Quidam
 lunt nomina secù fieri, nec interponi patarios, nec sig-
 tores advenire nec chirographum dare. Idem faciunt
 qui dant operam, ut beneficium in ipsos collatum quod
 ignotissimum sit. Verentur palam ferre; ut sua per
 virtute, quàm alieno adjutorio consecuti dicantur.
 extremum, priores actus vani, & inanes; nec in
 sum pervadentes, sed in extremis labiis nati ceterum
 tur, si suppetente rependi facultate & occasione
 rilis sit, qui beneficium accepit. Hanc esse turpitudinem
 mam mortem, ex sententia Socratis, legitur quod
 Antonium. (b) Socrates, inquit, Perdicæ quædam
 ti, cur non ad ipsum veniret; respondit: Ne turpitudinem
 fita interitu peream, hoc est, ne beneficio affectum
 id non possim compensare. Scitè hinc Salvianus:
 Et natura ipsa hominù, consuetudoque communis
 quasi generali cunctos lege constringit: ut à quibus
 quid liberalitatis accipimus, plus eis gratia debeamus.

[a] l. 2. suprà c. 23. [b] l. 11. num. 22. [c] l. 4. ad Eccl. [a] su

Augustus.

Tessera.

Arbitratur quippe nos ad retributionem dati accepta largitio. Ante usum enim, & munificentiam liberalitatis aliena liber est quispiam, beneficiorum scenore non gratius. Coguntur autem omnes ipsa conscientia sua ad compensationem vicissitudinis, postquam ceperint debitorum. Hinc audi salubria suadentem:

Gratia quando datur, studeas ut restituatur.

8. DIES AUGUSTI.

Totum quod es illi debes, à quo totum habes. S. Bernardus. serm, de 40. debet.

Gratitudo erga Deum. I. **O** Homo, quàm immersus es undique Beneficentiâ Dei! Quidquid agit, beneficium est, & illud tuum est beneficium. Natura Dei ideò est beneficia; quia nihil extra se potest agere, quod non sit beneficium: & beneficium, quod uni confert; non solùm illi, sed omnibus conferre necesse est. Velut lumina, ipse Pater luminum, diffundit sua munera; quia sine diminutione sui communicatur omnibus, & pro omnibus. Quidquid jaculatur Sol, lux est; omnes per illam videre possunt, nisi claudant oculos. Quidquid efficit Deus, beneficium est; & per illud omnes sibi prodesse possunt, nisi sint vel maligni, vel infani. Pulchrè de illis beneficiis S. Bernardus (a) *Ecco in lanuis est, qui fecit celum & terram, & Creator tuus est, & tu creatura: tu servus, ille Dominus: ille figulus, tu figmentum. Totum ergo, quod es, illi debes, à quo totum habes: qui & te fecit, & benefecit tibi, qui tibi ministrat siderum cursus, & arvis temperiem, fœcunditatē terre, fructuum ubertatem.* Non minùs nervosè S. Augustinus: (b) *Confiteor tibi*

Q 9 4

[a] supra [b] Soliloq. c. 28.

tibi beneficia tua magna, quoniam eripuisti me de inferno inferiori semel, & secundo & tertio, & centies & millies, & ego semper ad infernum tendebam, tu me semper reducebas.

II. Dedit se Deus optimo modo, in socium, in patrem, in cibum: obtulit se in viam, ut rectè ambulares in Magistram, ut rectè credas; in vitam, ut mortem evadas. Hoc ipsum asserit S. Anselmus; [a] Imperator ut Deus: terret, ut Dominus: protegit, ut custos: beatus, ut Pater: docet, ut Magister: cohabitatur, ut frater: nutritur, ut Mater: blanditur, ut amicus: amplectitur, ut sponsus: illustratur, ut Veritas: praevenitur, ut Veritas: se manifestat ut Lux: loquitur, ut Verbum: dicitur ut Sapiencia: salutemque praestat, ut vita. Tantum beneficia compensare velle, est benefactorem non satis cognoscere; compensare nolle, est eundem contemnere. Agnosce saltem, te totum quod habes Deo debere. Redde totum, quod es, & tamen necdum reddidisti, quod debes. Dedit se totum tibi: qui totum laboravit, ut te lucraretur sibi. Cave oculis, cave auribus: attende ori attende operi. Tua non sunt, Dei tui sunt. Furtum est, rapina est, quando alii se vivunt, quàm ei, à quo, & propter quem facta sunt. Audi igitur consilium, & sequere monitum S. Augustini dicentis: [b] Sicut nulla hora est, vel punctum in omni vita mea, quo tuo beneficio non utar: sic nullum debet esse momentum, quo te non habeam ante oculos in mea memoria, & te non diligam ex omni fortitudine mea. Quid interim faciam? Ingratus esse non debeo, gratus esse non valeo. Faciam, quod mihi facere, est integrum, supplebo votis; quod non possum factis.

[a] De Humil. c. 46. [b] Soliloq. c. 18

III. Itaque opto tot corpora, quot sunt arenae in litore maris, tot animas, quot sunt momenta in tempore, eademque tibi in momenta singula offerre. Quod quidem, dum facio, quid quaeso tandem ad beneficia tua? Ah! tantum tibi debeo, quantum tu ipse vales: Gratum tamen me esse jubes. Eja ergo, mi Jesu, faciam, quod jubes; dabo, quod habeo, quod possum consigno tibi: quidquid in me est optimum, & solum meum, totam meam libertatem, & voluntatem, quam deinceps non ut mea, sed tua utar: nihil cogitabo, amabo, desiderabo, quam, quod placitum est tibi. Maloque caecus esse, quam videre, quod oculis tuis displicet, mutus esse, quam loqui, quod aures tuas offendit: sine corde esse, quam te non amare: non mori, quam tibi non vivere. Sed & haec, cum Deo obtuleris, quid ei offers, quod non sit magis ejus, quam tuum? Audi igitur, quid in hoc argumento dicit S. Bernardus: (a) *Cum ei donavero, quidquid sum, quidquid possum: nunquid istud sic est? sicut stella, ad solem; gutta, ad fluvium: lapis, ad montem: granum, ad acervum? Non habeo, nisi minuta duo, imò minutissima: corpus, & animam: vel potius unum minutum, voluntatem meam, & non dabo illam ad voluntatem illius, qui tantus, tantillum tantis beneficiis praevenit: qui totum se tantum me comparavit? O! quam praeclare hic A. Anselmus: Certè Domine: qui me fecisti, debeo amori tuo me ipsum totum, & quia me redemisti: Debeo ipsum totum, quia tantum promittis, me debeo me ipsum: totum, imò tantum debeo amori tuo, plus quam me ipsum: quantum tu es major me, pro quo dedisti te ipsum, & cui promittis te ipsum. Age igitur gratias pro tot gratiis. Da*

Q. 5

aeternae

(a) *Suprà.*

æternæ Charitati, quidquid tibi in mundo est charum, à quo habes, quidquid tibi est charum. Et muneris illius metri:

Pondus curarum facit hic, qui dat mihi charum.

9. DIES AUGUSTI.

Semper illi gratias agere studeamus, à quo gratia gratis datur. *Sanctus Augustinus de verb. Dom. Sermon. 8.*

Dei in I.
nos be-
neficia.

Quidquid accipimus à Deo est gratia; quia datur gratis; unde omnis nostra respiratio deberet esse continua gratiarum actio. Si ignoras Dei beneficia, accipe hic eorum Catalogum, quo omnia rediguntur in fasciculum. Anima, creatione, Dei imago est; Redemptione, Dei ancilla est; Justificatione, Dei filia est; Adoptione, Dei hæres est; in habitatione, Dei Templum est, dilectione, Dei amica est; desponsatione, Dei sponsa est; adhæsiōne ad Deum, unus cum eo spiritus est, infusione gratiæ, Divinæ consors natura est; sanctitate, Dei paradus est, cui delitiæ sunt, esse cum filiis hominum. Hæc tanta beneficiorum cumulatæ congeries quid aliud clamat, quàm trina illa verba: *Accipe: Redde: Cave.* Accipe, Beneficium. Redde, obsequium, Cave, supplicium. Beneficium, quod tibi in rebus omnibus conditis exhibet; Obsequium, quod ei, qui dedit tibi omnia, infinitis titulis debet; Supplicium, quod ut ingratus incurris, Deum agnoscens, nec ei gratias agens. Oportet ergò, Deum sine intermissione laudare, (a) *In prosperis*, (ait Augustinus

(a) *Sup. illud To, in die repleatur.*

Augustus) quia consolaris, in adversis, quia corrigis: antequam essem quia fecisti me: cum essem, quia salutem dedisti: cum peccassem, quia ignovisti; cum conversus essem, quia adjuvisti; cum perseverassem, quia coronasti.

II. Tu interim, è nihilo à Deo conditus, tot tantisque ejus donis cumulatus; à tot malis aut liberatus, aut conservatus, adeò fuisti ingratus, ut offendere Conditorum, negligere Benefactorem, spernere Servatorem non dubitaveris. Tu, inter ferventes, tepidus; inter humiles, superbus; inter abstinentes intemperans; inter sanctos, profanus; inter mansuetos, iracundus; inter quietos, turbulentus; inter bonos malus: Et quo bono? non jam Gratiae, & Gloriam, sed vel naturæ dignus es? quo verò malo dignus non es? singula Dei beneficia sunt totidem amoris ejus obsoles, & pignora, & ubi inter tantos amores, tuus amor? Quis non stupeat ingenium Divinae Bonitas, ut omnium sit unum beneficium, & usius sint omnia beneficia? ut privata sint communia, & communia sint privata? Omnia Naturæ Opera; omnia mirabilia Gratiae; omnes Beati, imò & damnati, beneficia tua sunt: omnes prosperitates, & calamitates, quibus mundus involvitur, Dei sunt munera; quibus te donat, ornat, amat. O homo insignite, nimis ingratus! Nonne toto amoris impetu Deum diligeres? si te peccata jam sempiternæ reum, in lethali noxa mortuum, ad sempiterna non damnaret supplicia; sed alium aliquem hominem te, & Gratiae donis meliorem, & Naturæ dotibus præstantiorem procrearet, ut perennes tartari cruciatus pro te reo pateretur?

III. Plus tibi præstitit Deus, Plures voluit addicere aeternis inferorum suppliciis; nec illorum voluit

mise-

misereri, uti ita, tu salutem consequeris. Si enim vis-
 visses pauciores perire, minus timuisses te periturum
 & sic minùs timendo, periisses; si unus, aut alter tan-
 tùm periret, fors admodùm nihil timuisses, & le-
 paucorum exitium, tibi ademisset metum, & contu-
 lisset interitum: itaque, tot hominum exitium, tuum
 est beneficium. Quòd si in aliis malum pœnæ, tuum
 est bonum; multò magis bona aliena, erunt benefe-
 cia tua. Hoc unicum est solatium humanæ vitæ inter
 misereas? quòd nihil possit fieri, nisi à Deo; & quòd
 quid facit Deus, aut fieri permittit, non potest non
 esse beneficium, juxta naturam Bonitatis ejus: & quòd
 quodcunque beneficium confertur, à Deo confertur,
 & quidquid à Deo confertur, illud est benefe-
 rium tuum, factum tibi. Dolores corporis, miseria
 vitæ, morbi, pœstis, fames, bella, aquarum eluvies, om-
 nia sunt tua beneficia: quia Deus propter tuum bo-
 num, alios affligit tot malis. O Deus! quantum debet
 Deo? qui ut tu pauper, cœlesti aliquo afflatu permo-
 vereris ad quid boni, non dubitat ipsos terrarum Do-
 minos, & Monarchas interficere: nec curat tot ho-
 minum strages, & urbium elades, imò & Regno-
 rum excidia ut tu inde à scelere resipiscas, ad frugem
 redeas. Pluris æstimat aliquem ex hara bubulcum,
 aut è trivio homunculum corde contritum boni
 quidpiam cogitare, quàm vitam & coronata aliquod
 Regum capita, ac totas subinde gentes. Imò tam po-
 tenter tibi Deus benefacit, ut ex ipsis peccatis tam
 tuis, quàm alienis boni aliquid eliciat, & quem non
 istud ad amorem ejus alliciat? sicuti per universam
 Ecclesiam ob commemorationem magni alicujus
 Christo collati beneficii instituitur dies festus: ut in
 carnatione

Augustus
 carnatio
 libet De
 festus. A
 Sit cor

Altiissima
 Curtin
 Affabi-
 litas.

dam ergo
 ter circa
 totum an
 lem vitan
 tum ad co
 det ita att
 que homi
 ceant. Ne
 hilaritate
 barbaris
 stus. H
 vel in po
 apice, ut
 occupan
 ut moner
 nimo tor
 gnetes,
 homines
 liatos ob

[a] L.

carnationis, Nativitatis, &c. sic quotidie ob quodlibet Dei beneficium, deberet esse in corde quasi dies festus. Ad hoc nos hortatur Poëta :

Sit cordis festum, panem meminisse comestum.

10. DIES AUGUSTI.

Altissima quæque flumina, minimo sono labuntur.

Curtius l. 7.

Affabi. I. **P**ertexo telam Virtutum Moralium, quas inter nulla est, quæ tantas animis ad alliciendum habet præstigias, quàm comis quædam erga omnes Affabilitas. Hæc potissimum versatur circa congressiones, & convictum; hoc est, circa totum ambitum actionum, ad humanam, & societatem vitam, ac conversationem spectantium: præsertim ad colloquia cum aliis: quæ homo affabilis studet ita attemperare, ut proximo grata sint, & talia, quæ hominem in civili vita degentem, non dedecent. Necesse quoque ad eam est, præcurrere animi hilaritatem. Nam, ut dixit Sidonius: *(a) Quidam barbarismus est morum, sermo secundus, & animus affabilis.* Hæc Affabilitas potissimum convenit iis, qui, vel in potestatis culmine, ut præsent: vel in dignitatis apice, ut imperent, sunt constituti. Ille igitur, qui alta occupant fastigia, imitentur altissima flumina, quæ, ut monet Tessera, *minimo sono labuntur.* Sic & illi, minimo tono loquuntur, sint Magnates, tanquam magnetes, qui comi affabilitate omnes etiam ferreos homines ad se trahant, tractos, sibi concilient, conciliatos obligent. Summa sapientia est in aucupe, scire, quo

[a] L. 9. ep. 3.

quo genere ciborum, singulae volucres delectentur. Et ut bene Arbiter: *Nisi piscator eam imposuerit hanc escam, quam scierit appetituros esse pisciculos, sine preda moratur in scopulo.* Sic voluntates, quae vani simulationum involucris teguntur, partim largiendo, partim affabiliter alloquendo, partim promittendo, sunt nobis conciliandae.

II. Maneat altâ mente repostum illud Sidonii effectum: (a) *Breve sapè tempus est audientia, sed diuturnum injuria.* Illius memor Pius II. Pontifex Maximus cum ad eum Senex verbis supra modum profusus, petendi quidpiam gratiâ venisset, eumque, quia profusorem quidam de adstantibus admoneret, verè Pius Pontifex, omnia illum ab exordio repetere imperat, vultuque severiùs in alterum retorto: *Ne scias, ait, ex quo Pontificatum inii, aliis vivere me oportere, non mihi.* Sic agant utinam, & dicant, qui vel in domo sunt, patres familias, vel in Urbe, Consules, vel in Patria, Præsides, vel in basilica, Principes, vel in Ecclesia Antistites, omnes denique in alios imperio polentes. Optandum, omnes in se exprimerent, motibus, quod in Constantino Nazarius tanto perè effectus laudibus; (b) *Quid? faciles aditus: quid? aures patetissimae: quid? benigna responsa: quid? vultum ipsius Augusti decoris gravitate, hilaritate permixtâ, venerandum quiddam, & amabile renidentem, quis dignè exequi posset? Quarum rerum miraculo, sic omnes devinciebantur, ut non tam omnes dolerent, quod illum tyrannum tam diu tulerant: quam quod tali Principe tam serò fruerentur.* Qui talis est, tutior erit publici amoris excubiis, quàm omnium militum gladius.

Unde,

[a] L. 4. ep. 6. [b] Orat. in Constant.

Unde, qui tutò regnare volunt, benevolentia, non armis stipari studeant.

III. Imperfecto amore non licet reperire verba ficta, aut officia fucata. Qualis est amor in corde, talia sint verba in ore, si dissident verba, & corda, talis se magis reddet suspectum, quàm suspiciendum. Qui multis præest, est quasi araneus in medio telæ, ubi si apice acus filum aliquod telæ vel levissimè tangatur, mox illud sentit araneus; sic nullus subditorum, debet minimâ tangi injuriâ; quin hoc statim sentiat usque ad viscera. Plus debet conniti, ut affabilitate omnes pelliceat, quàm severitate terreat. Est enim illud nimis quàm verum: (a) *Nemo ei satis fidus, quem metuit.* Iræque, illud Josephi: *Semper firmitus est Principis imperium, qui amari vult, quàm qui metui. Natura enim, sic comparatum est, ut subjecti delectentur Regibus, de suo fastigio se non nihil demittentibus.* Horum non nescius Tiberius Imperator: (b) *In appellandis, venerâdisque singulis, & universis propè excesserat humanitatis modum.* Huic similis fuit Rodolphus Imperator Austriacus, cum enim, frequentior esset ad eum populi concursus, & per satellites quosdam tenuioris fortunæ ad se affectantes submoveri videret, non sine stomacho edixit? *Per Deum, sinite homines ad me venire; non enim ideò ad imperium vocatus sum, ut in arcula includar.* Semper affabilibus sunt blanda fandi tempora. Quàm sit blanda animorum conciliatrix, Affabilitas. Si mihi non credis, ipsi crede Eloquentiæ, hoc est, Tullio. (c) *Difficile dictu est, quanto perè*

[a] Curt. l. 10. 8. Antiq. 3. [b] Sueton. in ejus vita c. 29. [c] l. 2. de offic. c. 14.

*pere conciliet animos hominum comitas, affabilitas
verborum.* Dicam igitur cum Poëta:

Si vis esse comes mihi : mores accipe comes.

II. DIES AUGUSTI.

Explicando te à mundo, simplex; Implicando, dup-
plex eris. *S. August. Hom. 2. in Joan.*

Simpli-
citas.

Simplex vocatur moribus, qui
committus, ac multiplex non
nec in varia abit, sed unius tantum
& incomposita est forma. Itaque

simplicitas signat animum non effusum in multa, ne
distractum in res externas. Non rarò simplicitas, ani-
mi lenitatem, referendæ injuriæ nesciam denotat,
conjunctam cum quadam naturæ bonitate quæ quæ-
ægerimè inducitur; ut de alio suspicetur, præter
quam quod apertum est, forisque proditur. Unde qui
transactâ injuriâ, iram abjiciunt, nec in aliquo pecto-
ris recessu, ac fluxu recondunt, & ideò de vindicandâ
injuria non sunt solliciti, meritò dicuntur simplices
sicut columbæ, (a) quæ, (teste S. Cypriano) est simplex
animal & letum, non felle amarum, non moribus saevum
non unguium laceratione violentum. Itaque simplici-
tas, est quiddam è pulcherrimis perfectionibus con-
flatum, eximia vitæ ratio, omni decore, ac venustate
concinna, coram Deo pretiosa, quam etiam uno ver-
bo dicimus Innocentiam, cum abest ab animo scelus,
à corde, vindictæ cupiditas, ab ore, loquendi callidi-
tas, à moribus, duplicitas atque ut in lyrâ, est omnium
in mente, & voluntate actionum Christianarum
symphonia, hoc est breviter, candida simplicitas, &

[a] *De vit, Escl.*

animi candor, qui candor non fucatus est, nec pictæ
frontis inane rectorium, sed ab ipso manans animo, à
dolo, fucò, & simulatione alienus.

II. Itaque Clemens Alexandrinus dicit, (a) Chri-
stianos esse mysticos agnellos, & vitulos Prophe-
tam lactantas, & pullos Gallinarum, quos Ecclesia
congregat sub alis, vocat eos & puerulos, qui sunt ad
persuasionem faciles, ad bonitatem tractabiles, bile
varii, malitiæ expertes, malæ fraudis ignari. Hanc
virtutem quantoperè voluerit nobis esse commen-
datam Christus, Politicæ novæ conditor, prodidit in
suis incunabulis. Nam vix natus, lucem cepit in-
ferri, humanisque oculis ducere diem, cum cælestes
mittunt nuntios ad cogendam simplicium pastorum
pampam, superbis quidem homuncionibus despica-
tam, sed militiæ cælesti venerandam, qui in auro:
gemisque rutilantes, nec potentiâ tumidi, aut Phi-
lophiâ gloriosi, sed moribus candidi, simplicitate,
recundiâque decori, adventantem in mundum
Messiam honorarent. Quod Divinæ Providentiæ
consilium magnificè prædicat. D. Ambrosius, (b)
*Gymnasia choris referta sapientum, sed plebem
dominus simplicem requisivit, quæ psalere audita,
lucare nesciret. Simplicitas enim queritur, non
obitio desideratur.* Illius quoque natale, ut simpli-
um Regis, grex immolatorum tener, & puerorum
infantium legiones, non tam lauro triumphali, &
purpurâ Martyrii, quàm candida animi innocen-
tiâ condecorârunt.

III. Par judicium deinde Christus in Apostolis
legendis ostendit, quos Principes Religionis esse cu-
piebat.

Pars II.

R r

piebat.

[a] i. prædag. c. 5. [b] l. 2. in Luc.

piebat. Neque enim illos cepit è Scribarum arrogantium catu, & supercilio Pharisaorum, qui ad fradem & malitiam eruditi, populi applausum calliditate & artificio emerebantur. Non è fori nanina factum illos eduxit, aut è concilio Sanedrim, aut Capite Prætorio, sed è communi vita simplices, innocentes vitæ, & bonitate commendatos. Unde, cum ad eum aliquando venisset, versipellis quidam, ac fastuosus, seseque offerret, ut sequeretur, (a) *Sequor te domine quocunque ieris.* Christus, qui abdita penetra-
Vulpes, ait, foveas habent, & volatilia nidos. Quæ verba sic interpretatur D. Augustinus (b) *Habitant in te insidia sicut vulpes, habitat super te sicut volatilia cali. filius autem hominis simplex, contra insidias, humilis, contra superbiam, non habet, ubi caput suum reclinet.* Porro, simplicitatis hic mihi video longè præstabilissimus fructus, quem Salomon in compendio contraxit, dicens, (c) *Cum simplicitate sermocinatio ejus.* Magnum omnino privilegium simplicitatis, quod habeat Deum contubernalem, dulcissimo illius usu, & familiaritate perfruat, quæ magnus ille Dominus, in cujus luce, ut minuti papilionum tremunt Seraphini, intimus velut domesticus velit esse simplicium, cum illis instituat colloquia dialogos, illis patefaciat sua arcana. Felix, qui in simplicitate sua simplicitate, inftar parvuli se omnibus committit, dicitque cum Propheta, (d) *Ego autem sicut vermis, & non homo, opprobrium hominum.* O simplices! jam verè filii Dei, quia vermiculi. Sic reperere Deo adreperere, sic abjici, est in Deum rejici. Si

[a] Matt. 8. [b] Serm. 6. de verb. Dom. [c] Psal. 132. [d] Psal. 21.

Augustus.

Tessera.

627

igitur pace frui, & Dei familiaritate uti, observa illud dogma.

Nes sis corde duplex; humili sed pectore simplex.

12. DIES AUGUSTI.

Sapè magnorum fides, ex non magnis venit. *Quintilianus Declamat. 388*

Fidelitas. I.

UT simplicitas verborum; sic fidelitas, est quædam veritas factorum, quam Seneca (a) *Sanctissimum humani pectoris*

verum appellat. Peribit humana societas, si obligatam fidem frangere liceat; si deceptus, alteri se non amplius audeat committere; si nomine tenus amicos, ut hostes in insidiis positos formidet: sic peribit amicitia, maximus humanæ vitæ fructus, potissimum in adversis per fugium. Etiam hostibus fidem servandam asserunt sapientes omnes. Sic Fabricius pugnaturus contra Pyrrhum Regem, à Medico Regis epistolam accepit, qua promittebat se Regem venenocaturum, si juberet. Sed eam epistolam misit Fabricius ad Regem crudelissimum, & admonuit; sibi caveret ab insidiis potiùs amicorum, quàm hostium. Quis non stupeat Fabricii ergà juratissimum hostem, tantam fidem, quem amicè monuit, ut turè declinaret periculum, cui poterat procurare exitium? Qui fidem præsertim publicam fallit, obscurat totius gentis suæ gloriam; spe levissimi præsentis commodi, innumeris se damnis impostero exponit: nam illi fides non habebitur; datam læsi non servabunt, vel ut id illis liceat justâ talionis pœnâ. Delusi furore

R 2

quo-

[a] *Epist. 88. 1. c.*

quodam acti , ultra solitas belli leges , igne, ferro, vastatione sæviunt, & animantur quasi favore Numine , jusque suum modis omnibus vindicant.

II. Sed quàm non sit vana hodiernæ diei Tergivirgna: & ra; sæpè ex non magnis , venire fidem magnorum Principes patebit urius servi erga Dominum fide. (a) Ill. Sed proscriptos Menenius erat, & cùm ejus domum violatorum matris militibus circumseptam, ejus servus videtur, remisit spreto omni præmio quod propositum erat, spreto quisque periculis, & quo nihil habebat clarius ipsâ vitam vel testium Domini vitam servaret, lecticam, ubi Menenius nec Alphonere consueverat, ingressus, ferri se ab aliis servis Sanctii Quis sit; Menenium enim esse milites arbitrati, ipsum quis esset; interfecerunt, sic moriens, cùm milites fessellisset Sanctii, Dominum servavit, qui servilem vestem indutus, necerur; aliâ viâ cum multis, quos eadem fortuna urgebat, tionem fessellisset Siciliam ad Pompeium profugit. Quintilianus Sicilianes, ejus appellat (b) Fidem, supremum rerum humanarum, non m vinculum. Et alibi: (c) Ego publicam appello fidem, no gladiu que inter piratas, sacra est, que inter armatos hostes, occidendu inducias facit, que deditarum civitatum jura conservat. Immortalem se reddidit hæc fidei constantia, nis ense Franciscus primus Galliæ Rex: is enim, Carolus mutatu Quintum Cæsarem in turbidos Gandenses, prope im non æ rantem, comiter deduxit, solâ fide Regis, & sua tota Dominum tunâ nixum, mirantibus Galliæ Proceribus, Regis Marcus a sui comitatem, quod tam opportunam occasionem per que po recuperandi Mediolanensis Ducatus præterlabi possit. Hinc calli bus consilii veniunt; s

[a] Bap. Fulgos. l. 6. [b] Declamat. 343. [c] Declamat. 267.

Augustus. ita demississet; in celebri confesso, cum multa in
 igne, sua defensionem adduxisset, adjecit: *Etiamsi fides toto*
uasi favore exularet, tamen Regibus tenenda erit, qui ea so-
no, & nullo metu, vique astringi possunt. Vox Rege
signa: & sic se habet. Alios lex, aut poena coërcet;
 Principes, pudor, & fides.
 III. Semper mala fides poenas statim, aut postea
 violatoribus, in sanguine eorum luit. Equis igi-
 tur, remisque Perfidiam fuge; aliàs te fama fugiet:
 & quisquis vel hanc amat, fidem amet. Cujus mul-
 ta vel testimonia sunt, vel exempla. (a) Inter hæc emi-
 net Alphonfi Petri Gusmani; qui, cum Tariffæ urbi,
 Sanctii Quarti Castalonensis Regis nomine præfe-
 ctus esset; atque in ea arctâ Maurorum, Joannisque
 Sanctii, Domini sui fratris, hostisque obsidione pre-
 mitteretur; nunquam aut pretio, aut precibus ad de-
 ditionem faciendam flecti potuit. Cum autem Jo-
 hannes, ejus filium, quo in obsequio utebatur, ad mu-
 ros deduxisset, fretus filii periculo, Patrem motum
 non modò id Pater neglexit, verùm etiam à mu-
 ra gladium porrexit, dixitque; Nolle, ut ei modus ad
 occidendum filium deesset; quo autem vultu de-
 murris ensem dejecit, eodem occidi filium, nihil ab-
 eo mutatus inspexit. Quis virum illum inæstimabi-
 lem non æstimet; qui pluris æstimabat fidelitatem in
 Dominum, quàm charitatem in filium? Prudenter Q.
 Marcius apud Livium: *Favere pietati, fideique Deos,*
per qua populus Romanus ad tantum fastigii venerit.
 Hinc callidi isti, & impostores, quantumvis subtili-
 bus consiliis; rarò, aut nunquam ad potentiam per-
 veniunt; aut si in ea, non sunt firmi. Denique fides

Rr 3

in

[a] Eborensis p. 142.

in hominibus, est rara avis in terris. Proverbium abur
fronti nulla fides. Hinc fide, sed cui, vide. Fronte ac
quando pollicetur, quod mens negat: & quoc
illius tribunali statuitur, in istius, ut ita dicam, sc
occulitur. Ut sis igitur catus, esto cautus, juxta
nitum illius:

Ni sit nota fides: ignoto non bene fides.

13. DIES AUGUSTI.

Nulli parvus est census, cui magnus est animus

Leo in appa. Dom.

Liberalitas.

I. **L**iberalitas, (teste Aristotele) *(a)* est mediocritas circa pecunias. Vocat mediocritatem quod instar Virtutum aliarum

in medio fit, & velut Isthmus per angusta; hinc in
maria duo, gemino (que habeat scopulos, à quibus
revocat animum Virtus: ne labatur vel in Avaritiam
sordes, vel in nimiam profusionem, quæ est Prodigiositas.
Versatur autem hæc moderatio circa pecuniam, quod in earum usu, beneficentiæ laus omnis occurrat.
Tres porro, Liberalitatis sunt actiones: *Accipere, Conservare, Largiri.* Ordior à primâ. Liberalitas accipit opes, ut dicit Aristoteles, unde oportet, de largiri, videlicet, rebus largiri, quia id necessarium, ne beneficentiæ fons exhauriatur, & desit, unde de largiri bene mereri possit. Hinc bene Seneca de sapientia *(b)* Non amat divitias, sed mavult: non in amantibus illas, sed in domum recipit: nec respuit possessas, sed in retinet, & majorem virtuti suæ materiam subministrat vult. Multi fuere ut sanctimoniâ, sic & rerum

[a] L. 4. Ethic. c. 1. [b] De Beat. vit. c. 21.

Augustus. *Abundantiâ conspicui, qui tantum opes habent, non ad largitatis materiam, non ad cupiditatis materiam, sed ad largitatis materiam, non ad cupiditatis materiam.* ut loquitur Chrysologus. Cui assonat *Magister: (a) Apud sapientem videtur, in servitute sunt divitiae, apud stultum, in imperio.* Liberales accipiunt pecunias, non ut arcis, velut in arce includant: sed ut in alios dispergant, Sic opes congregabat Alexander Papa V. qui sic in omnes munificus; ut vix quidquam domi habuerit, quod non in pia opera expenderit. Quare per jocum dicere solebat: se divitem fuisse Episcopum, pauperem Cardinalem, mendicum Papam. Papè, quis hoc non videtur in Papa?

II. Alter Liberalitatis actus, est Conservare. Debet conservare non sibi, sed aliis: nec in diligentiam delabi sinet. In rerum conservationem, quantum fas est, curam animi sui indet: ut laudabili eam usu, sibi, suisque provideat, & quam plurimis communicet. Non tamen in minutis rebus tricabitur: vel ob unum, alterumve nummum malè dispensatam, ibit in furias, & omnia susque deque miscebit: quod est proprium avaris, sed placidum animi statum retinebit. Dein, in quærendis opibus non ardorem exhibebit impotentem: non extorquebit vi & fraudem pecunias, quò ditior esse possit, & habere quod non vicinos fallat: non terminos prædiorum movebit: non seret lites injustas, nec de corio ludet alieno: quare, si Judex fuerit, vel Advocatus, non vendet jura, quorum debet esse patronus: si mercator, non fraudabit: si tutor, non circumscribet pupillam, quem debet diligere ut pupillam oculi: si miles,

R r 4

non

[a] Serm. 28.

non expilabit domos : si caupo , non aquam
 miscebit : si Magistratus , non intervertet publicas
 pecunias , & in domum suam derivabit : denique
 Princeps , non urinæ vectigal imponet , ut avara
 Vespasiani , nec fiscum aureo , & argenteo sanguine
 complebit , non astu quoque ne quid det , utetur
 Antigonus , à quo cum Cynicus peteret talentum
 respondit , plus esse , quàm Cynicum deceret , cum
 repulsus peteret denarium , respondit , Minus esse
 quàm quod Regem deceret dare . Turpissima est
 illis cavillatio . Invenit enim , quomodo neutrum
 ret , in talento Cynicum , in denario Regem respiciens
 cum posset & denarium Cynico dare , & talentum
 tanquam Rex .

III. Tertius actus , est Largitio , quæ maxime
 propria Liberalitatis . Illi igitur , quibus nullæ pecuniarum
 angustia sunt , neque animi parci , ac restricti per
 simoniâ , ad benè merendum dilatantur , & sua emolumenta
 tunc affluenter . Præclara est laus , quam S. Fulgentius
 Thrasemundo Regi Vandalorum tribuit : *(a) Sic
 Africano præfides moderando regimini : ut magis
 deres animi spatia dilatare , quam Regni . Et certè , magis
 la gratior , nec fulgentior dextera esse potest , quam
 munificentiâ , & largitate , ut censet Hildebertus , quæ
 de Magno Rege loquens (b) Novit , inquit , Regum
 manum melius donativo splendere quàm sceptro . Ita
 sapienter dixit Philo : Beneficentia , sicut Luna , magis
 quam pulchrior apparet , quàm cum plena est . Et Xenophon
 ajebat : Esse longe honestius , beneficiorum
 quàm trophaorum multitudinem relinquere .*
 Artaxerxes Longimanus dicere solebat : Regem
 lius esse addere , quàm adimere . Præstitit hæc

[a] L. 1. c. 2. [b] Epist. 3.

tate Alexander Magnus, qui cum daret civitatem
cuidam dicendi, non convenire civitatem humili
fortuna suam, respondit: *Non quero, quid oporteat te
accipere: sed quid deceat me dare.* Cuius autem est in-
tegrum, esse munificum. Nam juxta Tesseram, cui
magnus est animus, illi non parvus est census; quia
modus pietatis non pendet à mensura rei familiaris.
Licet enim quis habeat multa, alius pauca: non ideo
tamen discrepat fructus operum, ubi non deest affe-
ctus operantium. Denique, dos propria est libera-
lium: [a] *In donando valde excellere,* ait Aristoteles,
exuberare, & quodammodo fluviorum instar, mu-
nificentiam amore, & studio, extra ripas vetut diffue-
re: existimare se debere, quod sponte tribuit: nihil-
que se praestitisse, nisi in beneficiis suis creverit: mu-
niera oblata spernere, accepta effundere. Tametsi fa-
ctum verum esse illud Poetae:

Qui spernat munus? non est è millibus unus,

14. DIES AUGUSTI.

Homo, Deum tanti debet habere, quanti est haben-
dus; tanti verò habendus est, quantus est. *Guigo
in medit. c. 9.*

Religio. I. **I**Nter virtutes morales, primas occu-
pat, quae dignate est prima, Religio.
Itaque ducerem mihi Religioni; si
cum tanta sit, praeterireim virtutem
Religionis. Dari naturalem Religionis virtutem,
cum sit conspirans omnium gentium consensus, est
extra omnem dubitationis aleam. Religio, quae de-
bitur, tota occupatur circa cultum Deo de-
bitum.

R. s

bitum.

[a] l. 4. *Ethic.*

bitum. Itaque supremus cultus, quem Religio
 respicit, soli Deo debetur. Cultus autem ille potest
 haberi per actus, partim externos, partim internos
 & inter hos non modo voluntatis, sed & intellectus
 id est, summam existimationem internam, quam
 Deo habere possumus. Præclare de hac æstima-
 tione Auctor hodiernæ Tesserae. *Rationalis crea-
 tura vera perfectio est, unamquamque rem tanti ha-
 bere, quanti habenda est. Nam pluris, vel minoris
 eam habere, errare est. Deum itaque tanti debet ha-
 bere, quanti habendus est: tanti verò habendus est,
 quantum est. Tanti autem, quantum est, habere eum
 nemo poterit, nisi quantum est, noverit. Sed quantum
 sit, non nisi à seipso nosci poterit perfectè. Sicut igitur,
 sola ejus de se sibi perfecta cognitio; ita sola ejus de se
 æqualis, & par est ex toto dilectio. Solus quippe
 quia perfectè quantum est, novit; perfectè, quantum
 est, diligit. Quæ ergò creatura rationalis perfectio
 tanti Deum habere, quanti à se, id est, creatura ra-
 tionali habendus est. Quanti autem habendus? Tanti,
 nihil ut ei præferatur, nihil æquetur, nihil pro medio,
 nihil pro tertia, nihil pro quantacunque usque
 infinitum parte comparetur.*

II. Cùm igitur, Dei tanta, quanta non potest
 concipi, sit dignitas; quanta illa indignitas pessima
 quæque, & minima, præferre Optimo, & Maximo
 Jure igitur eos, qui è rebus conditis, spreto ce-
 rum Conditore, humiles emendicant delectatio-
 nes, ad satiandas insatiabiles cupiditates, copiose
 inopiæ, & ignominiosæ gloriæ Augustinus in-
 mulat, his verbis: (a) *Quid amas, ut Deum no-*

[a] In Psal. 79.

Amis? dic mihi? Ama si potes aliquid, quid ille non fecit? Circumspice universam creaturam: vide, utrum alicubi cupiditatis visco tenearis, & à diligendo Deo impediaris: nisi eâ re, quam creavit ipse, quam negligis. Quare autem, amas ista, nisi quia pulchra sunt? Possuntne esse tam pulchra, atque ipse, à quo facta sunt? Miraris hæc, quia illum non vides; sed per ea que miraris, ama, quem non vides? Interroga creaturam; si à seipsa est, remane in illa: si autem ab illo est, non ob aliud perniciofa est amatori, nisi quia præponitur Creatori. Sic miseri, quæ Deus condidit in hominis bonum; vertimus in nostrum malum, dum pulchritudine corporum, & dulcedine saporum, & illecebrâ bonorum, & splendore facultatum, sinimus nos abripi à Deo, ad ea, quæ propter nos fecit Deus.

III. Non amandæ igitur res creatæ, nisi eâ moderatione, quam in Meditationibus præscripsit S. Augustinus. (a) Si autem ista diligis, ait, ut subjecta dilige, ut famulantia dilige, ut arrham sponsi, ut munera amici, ob beneficia Domini: sic tamen, ut memineris semper, quid illi debeas: nec ista propter se: sed ista propter illum: nec ista, propter illum. & per ista, illum, & super ista, illum diligas. En præclaram regulam, quâ notiter regendus est amor, cultus, & æstimatio ergà Deum. Christianæ perfectionis æmulator strenuus, juxta hæc puncta suam conscientiam excutiat, & dirigat, Inveniet facilè, quam rectam arbitratur, plerumque detortam esse creaturarum dilectionem: & super æquum æstimationem: & quod eas non in Creatore, & propter Creatorem; sed in

[a] Suprà.

in seipsis prò polor! & propter seipsas amore prosequuntur. Hæc quisquis legis, attende, expende, parè & cave. Interim Religio, sive cultus Dei, & adorationis, inter omnia sint tibi maximo in pretio. Nemo enim cultum Dei impunis neglexit, imò nec inter Ethnicos, Deorum. Cujus rei fidem facienter innumera exempla, unum: Cambyles, Cynanilius, quinquaginta hominum millia misit ad Joppen Ammonis templum diripiendum, & incendio faciendum; at cum inter Oaxim, & Ammoniam præcessissent, subitâ ventorum tempestate, arenarum cumulis obruti sunt; nec ex tanto agmine nuntius repertus est. Si hæc Dii! quid Deus? sentiet potestatem in ultimo judicio, quas evasit in præsentis sæculo. De illo quid dicam, nisi cum vate:

Vae misero mundo, veneris cum Christe secundo.

15. DIES AUGUSTI.

Mariæ magis placet imitator devotus; quam laudator otiosus. *Ildephonsus. 1. de Assumpt. B. V.*

Mariæ ad I. Solemnitas assumptæ in cælum
cælum
assumptio. **S** MARIÆ Virginis, est celebrata in terris Marianæ Paschatis. Hæc juxta Tesseram, plus requiritur cum vivendi integritate imitorem; quam cum decendi facultate laudatorem. Porro, rerum in hac virgine laudabilium, tanta est silva; ut debeam in ubertate modum potius, quam in jejunitate copiam aucupari. Habuimus antea advocatum apud Patrem, JESUM: nunc habeamus advocatam apud Patrem & Filium, MARIAM. Ut antea à Patre Filio, sic modò à Filio, Matri data est omnis potestas

Augustus. in cælo, & in terra. Datum est illi, & jus omne dispensandæ gratiæ, & in omnes miseros effundendæ misericordiæ. Itaque dum Virgo ad cælum assumitur, spem indè sumamus, plus valituram Christi reverentiam ergà suam Matrem; quàm nostram ir-reverentiam ergà ipsum. Fatentur ipsi Ethnici, & inter illos, etiam Barbari, reverendos esse à Filiis parentes, ut Deos secundos: & quæ iis debentur, non posse ullis obsequiis solvi. Cùm igitur doctrina Christi excedat omnem captum Philosophiæ, cùm & ejus exemplum præcesserit humanam omnem opinionem; si Ethnici docuerint honorandos parentes; quomodò honorabit Filius Dei, Matrem suam? Illa fuit Gentilium observantia: qualis erit Christi perfectio? qui leges antiquas antiquando perfecit, dum in amoris lege addidit inimicorum amorem: qui in castitatis præcepto, etiam concupiscentiam vetitam docuit; quomodò ergò in mandato, quo præcipitur filiorum in parentes observantia, excellat honorando Matrem?

II. Aliis parentibus non est arbitrarium, Filium eligere quem velint gignere. Mariæ commissum est arbitrio, gignere, quem volebat Filium; voluit itaque, illum gignere, nec alium præter illum. Voluntas enim ejus toti rerum universitati expectatissima expectata fuit à Patre; expetita à Filio; exquisita à Spiritu sancto. A Patre, ut illius esset Filia; à Filio ut illius esset Mater; à Spiritu sancto, ut illius esset Sponsa. Ideò Christus, quia gemino illi est obnoxius debito: altero Naturæ; altero Voluntatis; rependit debitum voluntatis, nihil negando ejus voluntati. Incomparabiliter majorem agnoscit
Chri-

Christus obligationem ergà matrem suam ; quæ
est aliorum Filiorum in Parentes. Imò , quis non
peat ? Obligatio JESU ad MARIAM : est simi-
lis, ut sic loquar , obligationi creaturæ ad Crea-
rem. Ex beneficio Creationis nascitur debitu-
maximum ; quod Deus non modò nos procreavit
sed simul, quod nos consilio elegerit ; & nos potius
quàm alios infinitos creare decreverit , tot alios
immenta illa nihili abyssu relictis. Quàm hinc
manis emicat MARIÆ excellentia , cum simili obli-
gatione illi obstrictus sit Deus : quæ creaturæ De-
quæ obligatio est omni ex parte infinita. Et sic
juxta Philosophiæ placita , abesse ad non esse, est im-
mensa distantia : ita & immensum est discrimen
ter obligationem, quæ resultat ex illo beneficio, quæ
quis accipit esse & naturam, & obligationes ex aliis
beneficiis communibus ortas , quæ supponunt sub-
stantiam

III. Hinc jam texo hoc argumentum : si Deus
illos, qui infinitis nominibus illi sunt obstricti, est
beralitate suâ effusissimus ; imò, si in illos, qui eum
normibus flagitiis offenderunt, est benignitate cle-
mentissimus : quo modò avarus, aut immisericosus
erit ergà Matrem suam , cui est debitor, & tanta de-
bet ? Quomodo negabit illi aliquod gratiæ privile-
gium, à quo tantum accepit beneficium ? Quid non
dabit JESUS per MARIAM , à qua accepit vitam
humanam ? Quid pro illa non faciet, ut illi satisfi-
ciat, sicut Filii, quibuscunque vel beneficiis, vel ob-
sequiis, vel officiis unquam possunt erâdere debitum
quo sunt parentibus obligati, propter unicum vitæ
munus, quod est caput omnium munerum : & omnia
actio

actiones, ac dona Filiorum, videntur propria parentum: quia si illis filiis benefaciunt, à parentibus acceperunt, undè possunt benefacere. Sic Filius Dei nihil potest negare Matri: cui debet, quod sit homo. Deinde, cùm det omnia per Matrem, jam eadem opera dat omnia Matri. Atque ita cogit nos illam venerari, & ad eam in quavis necessitate recurrere, ut nobis succurrat, cùm per illam necesse sit cuncta à Filio impetrare. Sicut igitur Christus ab illa accepit esse naturale, hoc est naturam humanam: sic vult nos ab illa accipere esse supernaturale, hoc est, Gratiã Divinã: qua cùm simus adoptivi filii JESU: sumus & MARIÆ. Quid superest, quàm ut nos memores tanti beneficii, non simus immemores tanti debiti: sed si filii simus MARIÆ, faciamus opera MARIÆ: & sic tantis Parentibus pareamus: quod illis erit uberrima seges gaudii: quia

Gaudet uterque Parens, dum Filius est bene Parens.

16. DIES AUGUSTI.

Qui adoramus unum Patrem; quare non agnoscimus unam Matrem? *S. Augustinus serm. de gestis cum Emerito.*

Adoratio. I. **U**T agnoscant omnes unam Matrem in terris: sicut adorant unum Patrem in cœlis; res est magis voti, quàm spei. Nos híc de adorando uno Patre, compendio disceremus. Inter actus Religionis, primus, est Adoratio, quã homo supremam Dei Majestatem omni demissione veneratur; qui vocatur *latría*, & convenit soli;

quid nominum excogitari potest, ad testandum ju-
 ramentum in me dominatum: dum me circumspicio,
 nihil video, unde me suspiciam; quia nihil invenio
 in me, nihil quod non perfectum sit à te, & verè
 tuum. Si telam habeo, aut aliud materiæ genus; tu il-
 lam pecuniâ tuâ comparasti: si picturam: tu colore,
 & lumen adhibuisti: & hæc tanta, tamque
 varia rerum varietas, tuæ manus; & penicilli opifi-
 cium est: omnia denique sunt à te. Ideò potes me si-
 ne ulla mei injuria, aut in profluentem abjicere un-
 de, aut in flammam, aut in sterquilinum. Si quis
 lauderet pulchritudinem meam: si exquisitam omnium
 colorum temperationem: si collocationem omnium
 rerum decoram: non merita mea, sed dona tua, in-
 gratiamque prædicaverit. Si fur mihi insidietur: si
 intendant mures: si noxius humor, aliaque noceant;
 nec mihi sunt manus, aut vis ulla, quâ me in pericula
 intueor. Ideòque, te semper intueor, qui solus es mi-
 hi præsidium, & perfugium. Quid igitur reliquum
 est, quàm ut totum tuæ voluntati subjiciam, tuum
 imperium observem, adorem potentissimam tuam in-
 dominationem? Hæc, inquam, adumbratio est,
 sed rudis; & longè imperfectior, quàm ut rei digni-
 tatem possit attingere.

III. Intuere, ut te excites ad Dei adorationem,
 illud animatum in columna sanctimonix simula-
 crum, Simeonem stylitem, qui ipsos octoginta an-
 nos columnæ institit: nec alia tunc erat ejus occupa-
 tio, quàm vacare adorationibus per inclinationes
 continuas corporis ita profundas, ut viderentur à ca-
 pite ad pedes usque pertingere. Et fuit non nemo,
 qui inclinationes hæc cepit numerare: jamque ad

duo millia , ducentas viginti quatuor numerum
 pervenerat, uno die , cum subeunte tadio delicti
 Tu opta non octoginta annos : verum octoginta
 culorum milliones , & integram insuper , si con-
 queretur æternitatem : ut toto hoc tempore ter-
 cari possis formidabili Dei Majestati per confirmata
 adorationes corporis: quod nihil omnino sic ad-
 ri dignum sit , atque immensum ejus Numen , Ne-
 ergò, quantum potes, tantum te submitte coram
 coram quo submittitur omnis altitudo, dicens :
 intelligat mundus , quia agnosco me figmentum
 manuum tuarum : te verò, supremum animarum
 Principem , submississimam totius corporis reverentiam
 me ad pedes infinitæ Majestatis tuæ abjicio , te
 que hanc esse gloriam meam non modò summam
 sed solam, quod sim aliquid tui, & nihil mei : & tu
 ad te spectans, ut pendeam ex Te totus, & esse meum
 omni modo Tibi, ceu toti suo necesse habeat ad-
 rere. Illud quoque opto, ut producere vitam ad mor-
 di usque interitum liceret, nec aliud in momenta
 gula vitæ meæ negotium foret, nisi per modum
 magii, & subjectionis clientelaris, tot omnis generis
 adorationes facere, quot radios spargit mundi or-
 lus, Sol, orbi huic universo lucem impartiens, Sa-
 dorando, quilibet exorabis, nisi vanus sit is, qui
 panxit :

Is facile exorat, suplex qui Numen adorat.

17. DIES AUGUSTI.

Qualis vis esse, dum Deum oras, talis semper es.

Sextus Pythagoricus in sententiis.

Oratio. I

Ubi præcessit Adoratio, sequitur Oratio, quæ est mentis ad Deum ascensus. Dignus eris illo ascensu, si toto nitaris co-

ratu, ut juxtà Tesseram, semper sis talis, qualis oraturus Deum. Quales porrò sumus, cùm Deum oramus, insinuat Chrysostomus: (a) *Per Divinum colloquium illud assequimur, ut & mortales, & temporariis deſinamus: naturâ quidem mortales, sed colloquio, consuetudine quem cum Deo habemus, ad immortalitatem tranſeuntes.* Quanta illa pro nobis dignitas, ut cum sit Deus ineffabilis, sit super omnes affabilis. Tanta Majestas cæli, submittit se ad colloquia cum miculis terræ. Et tamen tanta est hominis rutilitas, dicam, an cæcitas? an pravitas? ut cum Deo habere colloquium, sit illi fastidium. Insigniter mentis est homo, si dicat se diligere Deum, & in pectore suo morantem non alloquitur. Amicitia muta, non distinguitur ab odio. Quod si nolis vel tantillum, Deum revereri, velis saltem tui misereri: si, ut scies, tibi non suadet charitas, saltem persuadeat nequitas. Si hanc ignores, intellige ex D. Chrysostomo: (a) *Nos, qui ad incerta consurgimus, qui inter incertis diem ducimus, qui horarum varietates, momentorum motus, verborum lapsus, actuum pericula sustinemus. Quid est, quod Ecclesiam manè nolumus invocare? Quid est, quod matutinâ prece, totius diei custodiam nolumus postulare? Quid est, quod homini adstante toto tempore libet? Manicemus, & oremus, vel humano timore, si non amore Divino, si non invitati bonis, vel coacti malis,*

Sf 2.

II. To-

(a) Orat. I. de Orat. (b) Serm 33.

II. Totus, quantus es, non es, nisi miseria, ignorantia, totus inopia. Unicum præsidium tibi perest, quo possis esse eximius à miseria, & ignorantiam sapere, & liberari tuam egestate, Oratio. Summoperè placet Deo, sibi offerri occasionem exhibendæ suæ beneficentiæ: ideò enim creavit omnia, ut haberet, quæ & quibus donaret. Cùm vero oramus, urgemus Deum ad hoc, ad quod tota natura suâ propendet, videlicet, ad dandum. Ideò acceptissimæ sunt illi orationes nostræ, quia instigant indignitatem ex peccato, exhibent Deo occasionem faciendi per eas illud, propter quod fecit omnia, quod est benefacere. Non potest Deus se continere à largiendo: ardet jugiter benefacere; ideò impensè nos ad hortatur, ut sine intermissione oramus; quia sine intermissione cupit dare: quomodo ergò privamus non Deum suo voto, & nos ipsos nostro bono? Ut autem, quod petimus, extorqueamus; induamus nos meritis JESU Christi; non nobis, sed Christo petimus. Si tu pauperi stolanti eleëmofynam in nomine Christi credidisti Christo impertiri; idem faciet Pater tuus. Si moveris, quando per Christum aliquando petimus, quantò promptiùs Deus movebitur ad eleëmofynam? Annè minùs misericors est Deus, quam miser?

III. Si oportet cum Dynastis agere, quot de voranda sunt tædia, quantò studio sunt captanda mollissimæ occasiones adeundi? Ad Regale illud secretum, semper velum reductum est, patet introitus ad Solum divinitatis: cœlestes illi Palatini nos repellunt; sed deducunt potiùs nos, & invitant. Præ-

Augusti
quanta De
oboleus
cum eo lo
manum;
ri: è collo
dibili con
dus, & gr
mortales p
lentis affec
tur indies
estorum
dus, ut ore
D. Augusti
mente. N
tus, quan
nt. Danie
repudiant
rid sum d
Deus. S
cordis, qu
non lingu
prepitus l
sue modul
devotione
abia non
Pœta;

No

I

Præmiu

Psalm.

[2] Aug

l. 3. c. 8.

quar

Augustus.

quanta Dei dignatio! pædore plenus, sordibusque obsoletus, cum voluerit, potest ad Deum accedere, eum eo loqui; & non modò Sacram Purpuram, ac manum; sed ipsum quoque os, atque pectus suaviter: è colloquio redire opulentus, & delibutus incredibili consolatione, & virtutum ornamento splendidas, & gratiâ coronatus. Itaque, mirum non est, si mortales plurimi cæcutiant; si repant humi, turbulenti affectionibus, ut fluctibus hausti; si debilitentur indies amor ad res divinas, & ad omne genus honestorum officiorum, ac virtutum. Non est quærendus, ut ores, locus, cum ubique sit Deus. Hinc rectè D. Augustinus: (a) *Cum oras, clama; non voce, sed mente. Nam & tacentes exaudit Deus; nec queritur mens, quantum sensus. Jeremias confortatur in carcere: Daniel inter leones exultat: tres pueri in fornace propudiant: Job nudus in sterquilinio triumphat; Paulus de cruce Latio invenit; non est locus, ubi non sit Deus.* Sis magis, dum oras, sollicitus, de clamore cordis, quàm vocis; clament opera, non verba; vita, non lingua. Nam benè D. Isidorus: (b) *Quid prodest prepitus labiorum, ubi cor est mutum? sicut enim vox sine modulatione, est quasi vox porcorum: sic oratio sine devotione, est quasi mugitus boum.* Sola, dum oras, labia non expungent crimina. Ad verba mea alludit Poëta:

Non poteris labiis orando eradere labe.

18. DIES AUGUSTI.

Premium Dei; ipse Deus est. *Sanctus Augustinus in Psalm. 72.*

[a] *Augustinus serm. de Quadrage.* [b] *De sum. bon.*
l. 3. c. 8. I. Ex

Devotio. I.

EX oratione nascitur optima
 tris optima filia, Devotio;
 est voluntas promptè faciens
 quod ad Dei servitium pertinet.
 Hoc est, quædam agilitas, & vivacitas Spiritus
 jus præsidio charitas, suas in nobis actiones (aut
 tius nos per illam) promptè exequitur, & expectat
 operatur. Struthiones nunquam in altum subvolant
 gallinæ magnâ cum difficultate, & demissè, &
 quam rarò: sed aquilæ, columbæ, hirundines, &
 pè, & pertinaciter, & sublimiter in altum volant
 Sic, qui in Dei obsequio torpent, qui in virtutum
 exercitiis languent, qui in luto vitiorum jacent,
 nunquam animum è solo, inferunt cælo, omnium
 lorum liberatio, & occupatio, & studium in terra
 cæ terram, & propter terram suscipitur. Probi vero
 quibus deest illa in divinis obsequiis agilitas,
 promptitudo, ut gallinæ admodum ægrè, & rariò
 & tardè, & sine gravi nisu in altum se efferunt.
 qui sincerè Devoti sunt, celeriter, & frequenter
 ut aquilæ, toto alarum remigio, ad cælestia evolarunt.
 Juvat hîc expendere verba S. Augustini: (a) Non putrescit
 cor, si levetur ad Deum. Frumentum tuum
 haberes in inferioribus, ne putresceret, levares istud
 superiora. Frumento tuo quaris mutare locum: & non
 permittis in terra putrescere. Frumentum levares
 superiora: cor leva in cælum. Et unde, inquis, possunt
 qui funes, que machina, que scale opus sunt? Gre
 rus affectus est; iter tuum, voluntas est: amando
 ascendis, negligendo descendis.

II. Diversi, in diversis virtutum exercitiis sunt
 devoti

(a) In Ps. 83,

(a) In C

...voti; prout Spiritus, qui ubi vult, spirat, illis cœ-
 ...afflatu inspirat. Ad stipilatur mihi D. Bernardus:
Non omnibus eodem modo data est gratia ista, scili-
Devotio. Porro, Thomas in latere; Joannes in pecto-
Petrus in sinu Patris; Paulus in tertio cœlo, secreti
gratiam sunt assecuti: prior, mulier stravit
in tuto loco humilitatis; posterior, in folio spei; Thomas
fundamendo fidei; Joannes in lecto Charitatis; Pau-
lus, in intimo scientia; Petrus in luce veritatis. Sic apud
sum mansiones multe sunt. Sic unus capitur fre-
 ...entibus jejunii, alius crebris precibus; ille solitu-
 ...is silentio; hic, animarum zelo; quidam, effusis
 ...egentes eleëmofynis; nonnemo, habendis è fug-
 ...ta concionibus. Ut varii sunt hominum vultus:
 ...varius in multis est Devotionis sensus. Ubi porrò
 ...tenta Devotio; illic sæpè est divina consolatio;
 ...tam pronius est experiri, quàm explicare. De ea
 ...cinnè S. Augustin. (b) *Nescio, quid incorporaliter,*
spiritualiter in nobis fasit Deus; quod nec sonus sit,
qui aurem percutiat; nec color, qui oculis discernatur;
nec odor, qui naribus capiatur; nec sapor, qui faucibus
discitur; nec durum, aut molle, quod tangendo sen-
tatur. Et tamen aliquid est, quod sentire est facile,
explicare non possibile. In hoc tamentam suavi guttu,
 ...celestium deliciarum sensu; ab uno, tanquàm à
 ...opulo est diclinandum, videlicet;
 III. Nihil in delitiis quæratum præter eum, cujus
 ...delitiæ sunt, esse cum filiis hominum. Hujus nos ad-
 ...monet hodierna Tessera; de qua fusiùs ita D. Au-
 ...gustinus, exponens illa verba, *Mihi autem adhere-*
 ...re Deo, bonum est. *Non ab illo petitur aliud premium:*

Sl 4

quis

(a) In Cantic. (b) in Joan.

qui aliud premium petit à Deo, & propterea vult
 vire Deo; carius facit, quod vult accipere; quam
 sum, à quo vult accipere. Quid ergò? Nullum pre
 um Dei? nullum præter ipsum: premium Dei,
 Deus est. Itaq; causa & ratio sola devotionis in Deo
 non debet esse aliquid, quod est Dei; ut Spiritus de
 ctatio, sed ipse Deus. Sicut in sanctissimo Euchari
 Sacramento, licet appareant species, quæ dicuntur
 Sacramentales; tamen solus ibi JESUS agnoscitur
 colitur, adoratur. Et dum devotio est in illo tantum
 celso fastigio, ut omnia despiciat, solum, qui super
 omnia est, suspiciat Deum; tunc Devotio est omnia
 dulcedinum dulcissima, & virtutum omnium Regi
 na. Quia Charitas & Devotio non plus inter se
 ferunt, quàm ignis, & flamma; quia Charitas, quæ
 spiritualis quidam ignis sit, dum vehementer infla
 mata est, dicatur Devotio. Est igitur Devotio, Cha
 ritatis perfectio: si enim Charitas, sit lac: Devotio
 est ejus cremor: si illa est planta; Devotio ejus est
 flos: si illa est gemma? Devotio ejus est fulgur: si
 est balsamum; Devotio ejus est fragrantia. Unum
 ergò tibi sit votum, uni Deo esse devotum; sic vota
 tua Deus non tantum audiet, sed exaudiet. Poëta
 ciet fidem, si quæ fides Poëtis:

Sisis devotus, Deus audit mox tua vota.

19. DIES AUGUSTI.

Deus non voce clamosâ est pulsandus, sed concien
 tiâ rectâ placandus; quia non est vocis, sed cordis
 auditor: *Chrysof. supra, Matth.*

Augusti
 Oratione
 Jaculato
 ria.

tium, est
 Unicum
 intento a
 bio dicitu
 suggerant
 possis ora
 nem, fov
 familiare
 precatione
 res, fac
 eluti jac
 Dei f
 mento D
 lucentes
 thronum
 nis Ignicu
 lata orat
 tandum
 his enim
 Deum cu
 quas in c
 Regii Va
 tatem su
 tuendan
 dium pe
 infinitis
 II. F
 qui simi

I. No

Magnus ad Deum est clamor,
tacitus in pectore Amor.
Cor, quod multum amat,
vastum clama: ejus silen-
tium, est strepitus. Etiam tacendo, pulsamus cælum,
Unicum enim cordis amantis suspirium est, veluti ex
intento arcu emissum spiculum. Ut igitur in Prover-
bio dicitur; *Non multa, sed multum*. Sic paucis hodie
suggeram; quomodo multum, verbis non multis,
possis orare. Ut, quàm priùs commendavi Devotio-
nem, foveas; & sic Deus tibi Devoto faveat: sint tibi
familiares celeres animi motus per brevem aliquam
precaationem in Deum tendentes; quos, divini Pa-
tres, *Jaculatorias* nominant orationes; quod sint pia
veluti jaculà, igneæque amoris sagittæ, quæ recta in
Dei ferentur: sunt precatiunculæ alatae, quæ mo-
mento Devoti animi motum in cælum jesserunt; &
lucentes cœli globos aperiunt, & penetrant usque ad
thronum sempiternæ divinitatis; quas rectè vocave-
ris Igniculos. Hæ breves, devotæ quæ vi mentis ejacu-
latae orationes, mirum quantum valent ad exsusci-
tandum animum, & è veterno pigritiæ excitandum:
his enim animus ab humilibus rebus sevocatus, in
Deum cum impetu tendit. Hujusmodi sagittarum,
quas in cælum, & ad Deum jaculeris Pharetrâ, sunt
Regii Vatis Psalmi, quibus, vel animum per humili-
tatem submittas; vel, per amorem attollas; vel, me-
ruendam Numinis Majestatem colas; vel, ejus præsi-
dium petas; vel, ut ob scelera gemas; quibus denique
in infinitis modis Deo placeas.

II. Hoc exercitium familiare fuit B. Malachiæ,
qui similibus orationum jaculis cælum sæpiùs impe-
tebat,

Sf s

tebat,

rebat, & Deum feriebat; de quo ita nervose S. Bernardus: (a) *Cum Malachias iter ageret, raptim quodammodo, & veluti jaculum emittebat orationem.* Tertullianus: (b) *Ad molestiam fidei pertinere ait, non agmine verborum ad eundem putemus ad Deum; cum non deessent, qui in strepitu verborum, continuo laborum motu, vim orationis ponerent.* Vim certè magnam habent ignea illa jacula, quæ Dei dulciter feriunt, ut evocent inde benevolentiam. His uti decet, præsertim, si quid aggredimur magnum, ac difficile; quod ad Dei gloriam futurum esse putemus, aut cum magno animæ periculo sit conjunctum. Tunc opportunum est in ipso principio, etiam articulo, ac nodo operosi negotii, mentem ad Deum referamus; quod brevi oratione, & devoto veluti jaculo in cælum emisso, fieri potest. Sic fecit Hebræa illa Virago, quæ Holofernè fuit vorago, Juditha: nam Holofernem, Dei hostem, mulier non muliebri, sed plus quàm masculino facinore aggressorâ, apprehendit comam capitis eius, & simul flammeo corde ignea illa protulit: (c) *Confirma me, Domine Deus, in hac hora.* Itaque hæ preces tacite, præ desideria, cor igneum, divina proposita, mens cælo inhians, & Angelorum commercio fruens, bona sunt filiorum Dei propria. Perit ei omne opus, quæ non perpetuis precibus invocabat Dei opem. Quæ hujusmodi per jaculatorias preces utitur Dei familiaritate; is solo se abdicat, cælo se dedicat.

III. Si fors tibi desideres pharetram, unde depromas hujusmodi jacula ad cælum, & Deum mitenda; accipe paucula. Dum solus es in conclavi, aspice

(a) *In vitâ Malach.* (b) *De orat. c. 1.* (c) *Judith. 13. 6.*

Augustus.

ad Deum, his voculis: *O amabilissime Deus? Quomodo tu solus in me non vivis? aut quomodo ego non vivo in te totus, cum ames me? Dum noctu decumbis: O amabilissime Deus! quam dormit secure, pro quo vigilat Amor: Nukas metuo insidias, ubi Amor habet excubias? Dum animum relaxas: O Dilecte cordis mei gaudium, quia amoris mei delitium! da, ut amando te, semper sim hilaris; qui, offendendo te, merito sum tristis. Dum ad meditandum quid boni te disponis: Quid meditabor de te? O amabilissime Deus: aliud nihil, quam quod sis amabilis, & in omnibus amabilis? in culpis, quas remittis! in poenis, quas mitigas; in criminis, quibus expias? in beneficiis, quibus cumulas. Dum occurris divitibus: O quam dives, mi dilecte! cui sufficis, Quam pauper, cui tu satis non es; O amor meus! quid extra te? quid ultra te queram? Desint omnia, modo tu me, & ego te possideam. Dum ab aliis despicitur: O amor! amari à nihilo cupis, & ita quietem, ut sis paratus dare omnia, pro amore nihili. Quid deam? Sim nihil, fiam nihil, habeam nihil per amorem: ut tibi amato tribuam, quæ debeo omnia, Aliàs, quacunque occasione: Utinam Deus, tantum te amarem, quantum aliquis in cælo, & terra hæctenus amat. Denique millies per diem: Quis mihi det infinita corda, quibus in infinitam æternitatem infinities te amem: Si dum spiras, sic aspire ad cælum, & suspires ad Deum, piè expirabis, ut æternum respices in Deo: Ad cælum aspirans, feliciter expirabit.*

20. DIES AUGUSTI.

Sepè homo, cum est in se, non est secum. *Chrysol. Jerm. 5.*

1. In

Attentio I.
in oratione.

In illo Sacrosancto, quod quis in
dum orat, cum supremo Numine
commercio, requiritur maxima
mi Attentio. Cave igitur, ne cum
in te, non sis tecum. Mens hominis incredibiliter
mutabilis. Nec enim, qui corio suo ludit Cham
leon, tam est varius ascitiorum colorum mutat
ne, quàm nostra mens variegatis cogitationibus
sparsa, & discriminata. Hinc exurgunt infimarum
rû imagines, quibus lux divina inobscuratur; Dei
ces impediuntur, devotionis fructus carpitur. H
pudor animi imperfecti, qui velut totus in corpore
dimerfus, & in carne obrutus sit; vix quidquam
test cogitare, quod non sit vanissimis imaginibus
ctum, & vilium rerum cogitatione, veluti collibus
dehonestatum. Quapropter ibi Divinam Majestatem
tem offendit, ubi offensam decuisset sibi propitiare.
Huc refert S. Gregorius, quod de muliere magna
ma dicitur: (a) *Post dierum circulum, Annam concipisse.*
Quandam enim rationem agnoscit, & verum
ginem animi aberrantis. Hoc verò circulo impetu
xo, volatico, & labyrinthico dum agitur mens, in
volubilitate sua nihil concipit, nullum edit fructum
luce dignum; sed inanis in sordibus, & jejunitate
hæret. Quid igitur miramur, aridos multos, steriles
que reperiri, qui nihil magnum, cœleste, divinum
concipiant; cum per petuò mens in humilium rerum
affectu volutetur, & in circulo illo perenni ab
rum cogitationum circumrotetur?

II. Tunc verò homo, licet sit in se, non tamen

[a] *In l. I. Reg.*

Augustus.

secum; quia stultâ, & inutili peregrinatione exul est à se, & à Deo. Divinitas, ait S. Dionysius, ipsa quidem omnibus præsens est, non tamen ei præsentia sunt omnia; sed cum eam sanctis precibus, & tranquillâ mente, & apto ad divinam unionem animo appellamus; tunc denique nos etiam præsentem sumus. Colligenda igitur mens, & revocandus velut domum est animus, qui per infinita curiosissimè, & vagantissimè palabundus vagatur. Sunt enim quidam, quorum animus, velut taberna est meritoria, quâ non tantum homines; sed & brutæ animantes excipiunt. Deprehendas in illis & superbos equos, & pigros asinos, & maculosos in cœno voluptatis porcos, hoc est, qui turbam omnium affectionum, & cogitationum suscipiant. Rusticorum prædiorum instar, lumentes, volentesque omne genus servitutum admittunt; iter, actum, viam, aquæductum. *Iter*, inquit Juris-consulti, est jus homini, commeandi in alienum prædium: *Actus*, agendi jumenta: *Via*, etiam vehicula inducendi: *Aquæ-ductus*, aquæ derivanda. Ita in cor illud tot servitutibus obnoxium & humana se ingerunt negotia, & affectiones contrarie Rationi; ut equus, & mulus commeant, & nugatum vehicula inducuntur; fædæ etiam fortè cloacæ, putentesque defluunt. Hoc igitur est in primis oraculo providendum; ut animum ab omnibus illis impedimentis purget, & expediat, & tumultum cordis sedet; ut vim omnem, & devotionem adferat ad Dei cultum.

III. Timor Domini, qui officii sui unumquemque monere debet, sit incumbenti in precationes; ut
in

qui attentionem, modestiam, reverentiam, & maximum animi silentium imperet. Quod si lubet immensa spatia, dum precaris, vagari; quid tamen mensum, quàm Dei immensitas? quocumque curam illi occurris prompto tibi succurrere, si ad illum necessitate recurris. Proderit, ut tempore oratione contineas intra gyrum modestiæ; nec divagante antè animum componere; ut sit sedatus, & disponere, cogitando, quid agas; quò tendas, quid intendas cum quo agas, cui sis locuturus; & quid, & quomodo cum eo locuturus. Quapropter, cum orationis negotium omnium negotiorum negotiosissimum quia est cum suprema Majestate de negotiis summi momenti colloquium: quisque, prius quàm illi aggreditur, & locum oraturus ingreditur, imitetur D. Bernardum, cujus hodie dies est solemnis, cu oraturo familiare erat dicere: Veniens ad Ecclesiam, pone manum super ostium, & dic: *Expectate hic cogitationes male, intentiones, & affectus cordis, & appetitus carnis. Tu autem, anima mea, intra iugum Domini tui, ut videas voluptatem Domini, & visites templum ejus.* Si hoc modo imiteris Bernardum, excipiet Deus tuam orationem, sicut suavitentem Bernardum. Itaque, dum oras, totus attende illi qui totus intendit tibi. Decet enim oraturum,

Numen ad immensum, totum convertere sensum.

21. DIES AUGUSTI.

Magna est miseria, superbus homo; sed major misericordia, humilis Deus. *S. August. de Civitate Dei, lib. 1. c. 4.*

Augusti
Reverentia in oratione.

aurei car
duo uber
bur conc
rentio au
& præsen
corum c
quo mer
mendat c
rix illam
magni R
pidula
na, omni
Deus in i
gat, ut el
Dei mise
men non
fericors,
Quomo
Deus su
seria, li
quantâ p
solis ami
na pom
explicat
II. R
ad orati
Gratiæ
sed exc

Reverentia in oratione.

UT oratio utilis sit oraturo, in duobus maximè retinendis elaborandum est ei, Attentione, & Reverentiâ. Hi sunt duo

auri cardines orationis, geminæ claves Devotionis, duo ubera nascentis pietatis, utraque sibi vim, & robur conciliat. Reverentia gignit Attentionem: Attentione auget Reverentiam. Hæc componit animum, & præsentem facit, & concursum inanium simulatorum coërcet, atque abigit, quæ à Divino colloquio mentem averterent. Denique Reverentia commendat orationem; & veluti gratiosa quædam ornamentis illam venustat, quò decentiùs in conspectum magni Regis introëat; sine illa, est deformis, & ut vitidula rejicitur. In primis, perspectâ propriâ miseriæ, omninò seponenda est omnis superbia; nec enim Deus in illum gratias erogat, qui sibi multum arrogat, ut est omnis arrogans. Fateor, major est humilis Dei misericordia, quàm superbi hominis miseria: tamen non prius incipiet humilis Deus oraturo esse misericors, quàm deserit homo superbiendo esse miser. Quomodo enim Deo superbus orans assistet, cum Deus superbis resistat? Ut igitur liberetur omni miseriâ, liber ab omni superbia, ad Deum accedat, quantâ potest maximâ reverentiâ. Hæc, ut ales Jovis, solis amica, super evecta nubes, & tonitrua mundanæ pompæ, ad solium usque Triadis, ubi anima inexplicabilibus donis ornetur, viam pandit.

II. Reverentia monet non temerè eundum esse ad orationem, ad summi Numinis familiaritatem, ad Gratiæ thronum, ad cœli Regem alloquendum; sed excitandam prius voluntatem ad præstabilissimum

lissimum illud negotium quàm sanctissime obsequi priusq
 dum. Hæc clarè denuntiat, orationem non esse pro
 nihili, aut exigui momenti, aut de numero communi
 nium operum; ad quæ solemus consuetudine quæ
 dam agendi, ac frequentia inconsultè, temerè, & sine
 ulla præmeditatione accedere. Quippè, Deum reverentia
 bis adeundum esse, deque illis rebus agendum, quæ
 bus nullæ graviore putari debent. Oratio, est mensura
 ad Deum legatio; sustines enim personam legati. Legatus
 gatus porrò, antequam Regem convenit; quid Regem depre
 dicturus sit, accuratè secum discutit; verba singula
 prius in charta exarat; quàm linguâ pronuntiat. Legatus
 dein quid Regi responsurus sit, solerter considerat. Legatus
 Legatus olim quispiam Græcus, cùm sibi Persarum
 Regem alloquendum videret; annum expectavit, ut
 consideratè loqueretur. Cùm enim, in Magnatum
 auribus, verba omnia exanimentur ad trutinam; merito
 ritò & ipse sua singula verba, suis momentis trutinam
 bat, ne possit, si quid minus cautè sibi elabi sineret,
 insimulari vel audaciæ, vel temeritatis, vel imprudentiæ.
 Locuturus es, dum oras, non cùm uno è Magnatum
 gnatibus: sed cùm eò, qui Magnatum omnium
 est Dominus: cujus magnitudinis non est finis.

III. Tu igitur, si non annum unum, ut ille Legatus:
 tus: saltem quartam horæ partem impende, ut qui
 tu tantillus, Regi tanto sis dicturus: ipsa te Majestatis
 infinities reverenda faciat te reverentem, & attentum:
 tum: quæ non solùm verba singula, sed singulas etiam
 verborum syllabas: imò singulos in syllabis latitantes
 affectus vocabit ad libellâ. Movebit te ad reverentiam
 ipsius Filii Dei Patrè orantis modestia, & reverentia

qui priusquam Patrem oraturus accederet, toto corpore pronus, (a) *procidit in faciem suam super terram*. Ecce hic omnipotens Dei filius, submississima reverentiâ inclinat Corpus, inflectit humeros, incurvat genua, & qui in principio (b) *Creavit calum & terram, procidit in faciem suam super terram*. O superbe! qui erecto collo, elatis superciliis, pingui cervice, ventosissimo fastu, summis per terram plantis ambulas per vias Babylonicas: vide hîc Altitudinem depressam, Majestatem in solum prostratam: vibra, ô fili terræ! filium Dei affixum terræ! vibras, ô pulvis, & cinis! totum Dei pulvere involutum! prodigium! illic figit Deus suam faciem: ubi solent homines figere pedes. Audiant hîc illi, quibus orationis, grave est flectere bina genua, loquentem Cæciliam Arelatensem. (c) *Orat Misericordia, & non vituperat miseria: orat Charitas & non humiliatur iniquitas, prostratus in terra orat Medicus) & non inclinatur egrotus: orat Innocentia, & non orat nequitia: orat innocens, qui peccatum non fecit, & non orat multis peccatis obnoxius: orat Judex, & desiderat parcere, & non orat reus, ut indulgentiam mereatur accipere; orat innocens, & orare dissimulat judicandus. An non manifesta est nostræ Tesserae veritas? Magna est superbia, superbus homo, &c. Nonne hîc verè humilis est Deus? qui jacet in terra supplicis ritu, tanquam omnium scelerum reus? Cave ergo à superbia, qui cadit à miseria; quia*

Sit tibi gratia, si sapientia, formaque detur:

Sola superbia destruit omnia, si comitetur.

Pars II.

T t

22. DIES

[a] Matth. 26. 39. [b] Gen. 1. 1. [c] Hom. 29.

22. DIES AUGUSTI.

Quâ fronte Sacratissimo Templo assistit, qui in
nibus fabulis, & otiosis verbis insistit, *Stephanus*

Papa.

Reverentia I.
in Tem-
plo.

Fulminatrix hæc est sententia, ore gratia
Tarpeiâ rupe, velut è flamma Majesta
nube, ore Summi Pontificis pro morat
facrilegos Templi violatores per cancell

cussa. Quanta sit porrò indignitas, sacra fana pro sua dul
nantium; patebit, si quis expendat, quanta sit tantum vor
plorum dignitas. Quid est Templum? Testimonium terribi
Eusebii: (a) *Veneranda, & augusta Virtutum schola* condemna
Suffragio S. Chrystost. (b) *Spiritalis Anima portus* dicit nos c
Judicio S. Ambrosii: (c) *Sanctitatis domicilium, & sacrifici*
crarium Trinitatis. Aliorū deniq; sensu, est communis
vitæ per fugium, Ara sanctitatis, Devotionis officina, adabilis
na, Numinis palatium, victricis Religionis Augustam prius
le, primulum atrium fœlicitatis. Ibi augustum omnium religio
terræ sacrificium; ibi cantus, & communes fidelium: ne
preces; ibi sacre cæremoniæ administrantur. Ibi *quos, ut m*
vangelicæ Doctrinæ buccinatores, voce populorum acquirit Tac
erudiunt; Aræ devotionem instillant; Divorum securandiâ c
spiciendæ effigies, quodammodò nos alloquuntur, q
& hortantur ad Pietatem. Ibi laus Dei, pia vota, *ent; ador*
desideria cordium, viventium consolatio, *III. Q*
mertuorum. Ibi officina miserationum; ubi, occurreratum T
rit prodigo, dulcis parens, osculoque blanditur, *lucæ, ut G*
tulum saginatum occidit. Ibi, est Numinis sedes, *andus pro*
prætorium dignitatis, ubi Cherubim trifagio *colloquen*
Deum modulando, venerantur. *II. Quam hîc m*

[a] *De vit. constit. l. 1. c. 46.* [b] *Hom. 24. de B*
Chri. l. 3. [c] *Hexam. c. 1.* [a] *Seneca*

II. Quid igitur, eos facere par est, qui Aram Sa-
cro-sanctis Religionibus horrentem, ad Taberna-
culum, ad Basilicam Regis Regum, & regum veluti
folium accedunt; ubi, Deus, Deus ipse, ter-sanctum
Numen inhabitat, cum tota cæli pompa, cum splen-
dore gratiarum, circumamictus undique gloriâ suâ,
ut è flamme & Majestate: ubi, Deus-Homo sub augusto cono-
Pontificis moratur, respiciens per fenestras, prospiciens
per cancellos: ubi delitiatur cum filiis hominum: u-
na fana præ suæ dulcedinis copiam effudit: ubi, occurrit ho-
mum votis, & amoris succinit. Nisi in illo loco, qui
Testimonium terribile est, omnes pietatis vires exeramus,
utum scilicet, condemnabunt nos Ethnici; è quibus unus, dum illa
nima perstricit nos confundit: (a) *Intramus Tempia compositi;*
in sacrarium accessuri, vultum submittimus, togam
sternimus, in omne argumentum modestiæ fingimur.
tioris ostendabilis quoque fuit consuetudo Suevorum, qui,
nis Augustum prius nullum haberent fanum; Sed Lucum tan-
gustum omnium religionum sacrum, ubi versari Numen arbitra-
tur: nemo illic ingrediebatur, (b) *nisi vinculo li-*
gatus, ut minor, & potestatem Numinis præ se ferens,
ce populæ ait Tacitus. Omnes igitur fuere victi; ut rei, ve-
divorum secundâ cooperti, Deiq; reverentes, quiq; vix digni
loquuntur, qui solum ipsum consecrati Luci continge-
pia vota, adorandi, & orandi causâ ingrediebantur.

III. Quis Christianorum sic colit Deo con-
secratum Templum, in tanta Evangelii, & fidei
pace, ut Gentiles, suum Lucum? Cùm Deus ado-
nis sedes, mandus proponitur, cùm preces fundendæ, cùm
colloquendum cum Angelorum Rege; quibus
II. Quam hinc moribus, quâ attentione res agitur? populi-

T t 2

tem

[a] Seneca l. 7. natur. quest. 5. 30. [b] De mor. Germa.

tem humo allidete; piaculum, genua curvare, illa pulvillus, aut chirotheica excipiat, nefas. qui tantisper, dum Mystes facit, barbam mulceant; instruant, & in ordinem, ac leges reducant: alius, cio ex Hispania, ex Gallia nova in aurem garric: defunt, qui oculis emissitiis, omne Templum ambulat, animo domum remisso. Sic multi, ad catum Numini delubrum, tanquam ad profanum circulum, & nugarum diversorium procedunt. Nulla in voluntate inflammatio ad Divina, turbam: mentis cogitationes, & volaticæ, incompotusamus, interior omnis politia dissipata. Sed cum in Templis sit tanta Majestas; in illis, qui illud adeunt, requiritur maxima & animi, & corporis puritas. Hinc Poeta: *Casta placent superis*. D. Hieronymus sensum animi sui sic exprimit: (a) *Quando aliquid mali in animo meo cogitavero, & me nocturnum phantasma deluserit: Basilicas Martyrum intrare non audeo, ita totus, & corpore, & animo pertimesco*. Notandum est illud à Gregorio Turonensi proditum; Mulierosus Diaconus cum argenteam Turrim, sacram videlicet, Hierothecam, in qua Venerabile Christi Corpus continebatur, de morte ad Aram ferret; indignatus Virginis Filius, flagitiosissimis illis tenentibus manibus, quæ nequitia impietatis fuissent; ipsa Turris evolavit per aera, & Divinitus ad Altare contendit; nudum, & inanem relinquens Diaconum, quem pudor, & rei novitas singularis, & conscientia vis, in horribilem metum conjecit. Tales, qui inter sacra limina, torquent in mulieres sua lumina, & qui, dum interfunt sacrificiis, lenocinantur

(a) *Contra Vigil, de gl'or, Mart, c. 86.*

curvare; oculis; merentur Christi flagello, è Templis, ut ca-
efas, Summes ejici; imò & in tartara conjici. De Chricto piè

in mulceat. In Templo gentes, Christus percussit ementes.

23. DIES AUGUSTI.

non places; non placas. Bernardus. Epist. 41.

Sacrificium I.

A

cturus de illo sacrificio,
quod cæterarum omniũ ho-
stiarum amplitudinem, mag-
nitudine suã præcellit, & præ-

mitti dignitate obruit, præmitto illud breve, sed
vofum D. Bernardi pronuntiatum: rfufrà sa-
dotem illam infinities adorandam offerre Deo
tra pro se victimam; nisi, qui offert, Deo fit a-
nus: Quia si non places, non placas; nec erit hostia
ardoris acceptabilis ex opere operantis, nisi qui of-
at, Deo fit acceptus. Quod si offerens placeat, tum
um offensissimum, unico hoc sacrificio facile
acabit: quia in hoc sacrificio reperiuntur omnes
cellentissimæ rationes Dei placandi. Hic enim
olocauftum, hic hostia pacifica; hic propitiatorium
sacrificium continetur. In hujus oblatione victi-
at; & maculæ exuruntur ex animo, & furva can-
ent, & fæda nitent, & obscura clarent. Nec herba
onith tantam vim habet, nec fullonum creta, nec
Mofaica hyssopus tincta purpureo sanguine, nec
lanorum aspergilla, nec balnea populorum ad in-
accendam animi munditiem. De eo D. Paulus:

(a) Unâ oblatione consummavit in æternum sanctifi-
catus. Unam vocat oblationem, ut apicem omnium

Tr 3

sacri-

[a] Heb. 18.

sacrificiorum, ut Religionis florem, ut votorum
 lophonem, ut perfectam suis numeris Divini ca
 rationem; quæ consummavit in æternum sancti
 tos; quæ, nimirum valet in sæculorum omnium
 tinuationem, ad sanctitatem animorum, ad
 tionem mundi, ad gloriæ januam patefaciendā
 II. Sed proclivè fuerit intelligere dignitatē
 hujus sacrificii, ex ejusdem effectibus. Primò, si
 ficium Missæ est propitiatorium: quia per nullum
 pus possumus sic Deo satisfacere, sive pro culpa
 ve pro pœna, uti per hoc sacrificium. Illud im
 mis exploratum est, nil tantum habere roboris,
 tumque ponderis ad aliquid impetrandum, aut
 iratum Principem placandum, quàm aliquod
 qui pretii donum. Nunc autem, quod donum De
 na vel Bonitas melius, vel Sapientia gratius, vel
 nipotentia pretiosius condere possit, quàm E
 risticum donum? Illud porrò, Æterno Patri offer
 & per illud veniam precatur. Nunc autem, præ
 quam, quod ipse gravissimè nobis offensus sit,
 pro nobis precatur, tanta est nostra in Deum inju
 ut, si esset homo aliquis præditus infinitâ grati
 mò, & si innumeri mundi conderentur pleni
 modi hominibus, qui gratiâ pollerent infinitâ
 men omnes illi, quidquid agerent, vel paterentur
 æternitate totâ, pro unica noxa satisfacere neque
 rent: quia bonitas, dignitasque omnium istarum
 actionum, aut pœnarum æquare non possunt
 tiam, indignitatemque ejusmodi noxæ: cum
 metienda sit ex dignitate personarum satisfaci
 tium; hæc autem, ex dignitate personæ offensæ,
 Augustus.

Augustus. Itaque, plus Christo debemus pro
 votorum gratia scilicet. Itaque, plus Christo debemus pro
 Divini Missæ sacrificio, quam omnibus Sanctis de-
 um sanctis possimus: imò, multò amplius, quam homi-
 omnium istis gratiâ immensâ pollentibus deberemus,
 m, ad æternum, omnia inferorum supplicia, nostrâ
 faciendâ causa esset perpessi.

III. Quis igitur assequi potest, quas gratias
 Deo debemus, non jam pro uno sacrificio, sed pro
 Primò, numeris, in quibus singulis, omnia Christus
 per nullum, Patri, nobis placando, repræsentat? præfer-
 ro culpa, cum meritum unicæ actionis Christi, digni-
 Illud in, suâ, omnium, quæ fieri possunt, criminum
 roboris, dignitatem, malitiamque adæquet. Etenim,
 lum, aut libet ejus actio, etsi per se, & naturâ suâ humi-
 aliquod, ut edere, dormire, & id genus aliâ, ob dignita-
 donum, personæ, à qua proficiscebantur, infinitam, &
 tius, vel dignitatis, ac meriti erat infiniti. Cùm igitur,
 quàm Eucharistia peccati mortalis, propriè infinita non
 Patri offeratur, (quod patet inde, quo unum altero majus,
 tem, præsumulve detur peccatum mortale,) dignitas au-
 sus sit, cuiusque actionis Christi prorsus infinita sit,
 Deum in consequitur, unicâ ipsius, vel minimâ actione pro-
 itâ gratia peccatis omnibus satisfieri ex æquo potuisse. Qua-
 r pleni hinc, cùm Christus non unius modò, sed omnium
 t infinita actionum, totiusque vitæ, ac mortis merita ad
 el paterentur conversationem salutis humanæ retulerit, & nunc
 acere necesse quovis sacrificio eundem in finem æterno Pa-
 ium istarum offerat, prorsus est ingens pignus illud Euchari-
 ossunt magis stici amoris. Cùm enim, unica ejus actio, omnium,
 e: cùm quæ patrari, imò, quæ fingi possunt, criminum mali-
 satisfacere, tiam, suâ sanctitate exsuperet, ipse, pro mei unius
 offensa, crimi-

criminibus, omnium actionum suarum memorem, Sc
lytrum æterno Patri offert. Quale illud est? An
tibi supra modum singulos nos amare videtur? qu
Orbem
tanti amat, quanti emeret mundos innumeros: nonne illo
que solùm emat, sed per singula sacrificia prece
auxille? T
offerat. Jam verò, sic agit, ut nos multò pluris ha
scari unio
re videatur, quàm se, & omnia sua, cum & se, &
proicis opa
omnia, non semel, non uno tempore, sed tot in
geoque ex
taribus, & per tot Sacerdotes, in lytrum singulor
et, id rati
tradat, & usque ad mundi finem sit traditurus: II. Illu
Christus dum Patri se tradit, crimina radit.

24. DIES AUGUSTI.

In æternum benedicens æterno; illi necesse est, ma
neat coæternus. *S. Hilarius in Psalm. 144.*

Sacrifi- I.
cium est
Latreuti-
cum.

D Hilarius invitans nos ad
hilaria in cælis, vult, ut
fruemur, nos hinc benedicere
sive quod idem; perpetuo
dare Deum: In æternum, inquit, benedicamus æter
num; quia in æternum benedicens æterno; illi necesse
est, maneat coæternus. Finis præcipuus, qui intenc
tur in Sacrificio, est; ut illo Divinam excellentiam
supremumque mortis, ac vitæ Dominum in Deo
testemur: in qua protestatione inest supremus cultus,
Soli Deo debitus; cui attributa est Nomenclatio
Latreutici. Quantum laborârunt viri Apostolici,
ci, ut Dei gloriam propagarent, Evangelicam do
ctrinam per totum orbem promulgando, & cor
hominum myriades ad Christi Fidem converten
do. Quantum gloriaretur, qui omnes in Anglia
Scotia, Suecia Hereticos; omnes per totam Gra
ciam

am meretriciam, Schismaticos; per totam Turciam Mahome-
 est: Ananos; per totam Indiam, Barbaros; per universum
 idetur: Orbem, Gentiles ad Christi Ecclesiam adduxisset:
 meros: nonne ille judicaretur gloriam Dei in immensum
 fia premaxille? Tamen certum est, plus Dei gloriam ampli-
 o pluis facari unico Missæ Sacrificio, quàm tot ac tam he-
 n & le, & vicis operibus. Miraris fors dicti insolentiam? a-
 ed tot in deoque exultimabis illud incredibile? Itaque super-
 singulone, id ratione convincamus:

iturus: II. Illud est indubitatum: Omnis illa mortalium
 aradi. as, quæ nasceretur ex conversione omnium homi-
 Tl. num ad Fidem Christianam; & omnis quoque glo-
 else est, ma- ri, quæ inde in Deum redundaret; licet tota æterni-
 144. tate duraret, non posset æquare unicum actum amo-
 s nos ad ra- ris, quem Christus eliceret erga Patrem; Verbi gra-
 ult, ut ali- ti, si Christus unico momento eliciat actum unum
 benedice- moris in Patrem; illo uno plus Deo accederet glo-
 perpetuo la- ria, quàm si omnes, & Gentiles, & Hæretici ad
 muse. Ete- Deum converterentur; imò; & ad summum per-
 o; illi necel- fectiois gradum eveherentur. Si hoc verum est,
 qui intena- tanta accessit Deo gloria, laus, & honor ex uno
 ellenitiam- sacrificio; quandoquidem in eo Christus ipse semet-
 um in Do- ipsum Æterno Patri consecrat? Plus enim, incom-
 remus cor- parabiliter est Christum offerre se totum Patri, quàm
 Nomenclat- actum aliquem sui; quia dum se offert, tunc Patri of-
 i Apostolo- fert fontem immensæ dignitatis, & innumerorum
 elicam do- amoris ipsius actuum. Sed alius adhuc ascenda-
 o, & cor- mus. Confer omnes Beatorum, seu Angelorum,
 converten- seu hominum laudes, tum iis, quæ reddi possunt
 in Anglia- Deo, ab omni multitudine eorum, quos Deus potest
 oram Gra- creare. Tum verò collige, si potes, omnes eas lau-
 ciam- des, quæ tota æternitate ab iis possunt manare: cer-
 tum

tum est, totum istum cumulum ab unico actu an-
 nis, quem Christus elicit, in immensum superari
 deoque Deo incomparabiliter majorem gloriam
 laudem conferre; quam omnes Angeli, & homines
 qui sunt & esse possunt, totâ æternitate conferent.

III. Jam verò, compone illum unicum Christi
 actum, cum iis omnibus, quos ipse potest animo con-
 cipere: certum est, totum hunc cumulum, minus
 minus Deo, gloriæ adferre posse; quam unico Mili-
 Sacrificio procuretur; quia per sacrificium impletur
 Homo-Deus in Altari constituitur, ad Patris glori-
 am: qui haud dubiè plus valet, quam omnes ipsius
 actus; cum hi, omnem suam dignitatem eo mutentur.
 Atqui, cum Christum, in Sacrificium Æternum
 Patri offers, aut offerri curas, aut ritè ades offerentem
 & ipsum, & ejus amorem, & omnes ejus virtutes, &
 perfectiones, & studium in Patrem, & laudem, &
 gloriam ex Sacrificio efflorescentem simul offerentem
 adeoque gloriam multis nominibus immensam, &
 titulis infinitam. Enim verò, Sacerdos verè sacrificium
 verè igitur, totam gloriam Sacrificio contentam
 Deo litat: atque adeò immensa illa gloria eam rever-
 rà impertit. O igitur, amoris Eucharistici vim
 mirabilem! O amabile paradoxum? Uni mortali, &
 abjecto homuncioni, facultatem datam esse, Deum
 illustriori honore afficiendi, quam data sit Cæli-
 bus omnibus: eundem ipsum Deum amplius hono-
 rare, & colere, dum etiam parum piè, ac religiose
 liturgiam facit; quam æternitate totâ honoratum
 sunt, aut honorare possunt Cælitæ omnes: etiam
 quos Deus præstantiores, plurè que condere potest.
 Quid plura! Eundem ipsum miserum, & vilem ho-

munci

Augustus. annuncionem, plus ad gloriam Divinam conferre, quam si res omnes etiam possibile in linguas con-vertat, imò in præstantissimos Seraphinos, qui Deum & ardentissimè adament, & æternum laudent. Quàm ergò necesse est gratum esse unicum Sacrificium: cum inde tanta Deo resultet laus, & gloria; & cum ille laudis suæ, & gloriæ sit cupidissimus: cum nemo sit, qui non sit laudis avidus; prout canit Poëta:

Nemo tam pravus, qui non sit laudis avarus.

25. DIES AUGUSTI.

Unde majores DEO agenda sunt gratiæ; quàm pro ipsius gratia per Dominum nostrum Jesum Christum? *S. Augustinus contra advers. Legis, & Proph. l. 1. c. 18.*

Sacrificium I. **N**on rot scatet aër atomis, quot homo Dei beneficiis Ubi, gratiæ est collatio, illic requiritur gratiarum actio. Sed, sicut nulla est proportio unius puncti ad immensitatem: sic nec ulla inter nostram erga Deum benevolentiam, & Dei erga nos beneficentiam, Christus non nescius, nos rependendæ pro tot beneficiis gratiæ impares esse: ipse, ut non dives minus, quàm in nos propensus est, egestati illi nostræ miro modo consultum voluit. Ille rationem nobis optimam subministravit, par Dei meritis in nos, grati animi pignus, dignasque gratias referendi, dum in usus nostros Sacrificium Eucharisticum instituit: ut pote, ut ipsa vox Eucharistia sonat; institutum est a bbe

ad beneficiorum gratam recordationem, gratiarum nomine fit que pro iis actionem. Vide hinc, quomodo omnia quatenus gratitudinis partes in hoc Sacrificio exercemus. *Præcandi*; prima pars est, gratiarum actio. Secunda, grata commemoratio. Tertia, beneficii relatio. Agamus de recordis voca ma: *Gratiarum actio, nihil est aliud, quam beneficium accepti protestatio gratia accepta, cum quadam sui subiecti nomine, & dimissione ad ipsum Benefactorem directâ.* Leslius de primâ parte. Hinc autem, cum gratiarum actionis vicem subeat ipse Christus, rationem cuiusdam debiti induit: ipseque, tanquam revera ob beneficia nobis collata debitus Patri immolatur. Quod hoc paradoxum? Ergone, ille debetur ob beneficia aliqua nobis collata? planè debetur. At quomodo sunt res illæ ad Christum collatæ? Et ut essent matrem, nonne sunt ejus beneficia? Quid hoc est debentur aliquem, propter suum ipsius beneficium? Hoc tragema est Eucharistici Amoris. Hic enim Amorem ipse est, qui Christum non obligat eum in utrumque pro communibus Patris Æterni beneficiis, & ipsius quoque in gratiarum actionem rependatur. Quare, cum hæc gratiarum actio, in affectu, grataque voce consistat: ipse totus in affectum, totus in linguam convertitur, ut nomine nostro gratias Patri agat.

II. Altera pars, est beneficii accepti grata commemoratio. Hoc fit in quovis Sacrificio. Immo Christus ipse, beneficia tum Patris, tum sua nobis in memoriam refricare, dici potest. Nam de memoria Passionis, ac Mortis suæ perspectum est; illum non verbis modò sed & re ipsissimâ meminisse; quando nimirum, primarius ipse Sacerdos consecrat. Deinde, licet ipse non sacrificaret propriè, nec proprie nomine

nomine fines istos Sacrificii sibi proponeret; tamen,
 quatenus mentem injicit Ecclesiæ, ad eos fines sacri-
 ficandi; eamque voluntatem inspirat, prius in Divi-
 ssimo suo Corde conceptam pro facto; & ipsius
 cordis voce, sua illa beneficia commemorare dicen-
 tus est: atque, ut Homo-Deus, sibi ut Deo homini,
 ipsiusmodi memoriam nostro nomine dicare. In qua
 eadem memoriâ amabile ænigma comperio, amo-
 Eucharistici arte compositum. Nam, cùm pri-
 mum, & maximum beneficium sit, ipse affectus dan-
 tis, seu cor, efficitur Cor Domini nostri JESU, &
 princeps ejus beneficium esse, & sui præconium;
 etiam esse & poema, & poematis materiam; Ora-
 tionem esse, & orationem, & orationis materiam.
 III. Postrema pars gratitudinis, est beneficii re-
 pensio. De illa porro, quid dicam? Quia, si per sa-
 crificium rependimus beneficium, ergò ille accipit:
 Deum supremum nobis inferio-
 rem esse, quatenus beneficium acciperet. Est enim
 Aristotelis sententia à Theologis recepta: eum,
 qui beneficia confert, eam ipsam ob rem, superio-
 rem esse eo, qui illud acciperet. Et verò, qui accipit
 beneficium, gratias debet. Quis autem dicere au-
 deat; Deum quidquam creaturis debere? sed quid-
 quid fuerit, illud est infallibile; nos sæpè pro minori-
 bus beneficiis, immensum aliquod, & Deo gratissi-
 mum referre; ipsum, nimirum, charissimum ejus fi-
 lium, qui etsi omninò Dei sit, tamen nobis reverà ab-
 re donatur, reverà noster est, ipsique in sacrificio re-
 vera a nobis offertur, atque adeò, in gratiarum ac-
 tionem à nobis offertur. Quâ in re agnosco alia in-
 gentia planè beneficia. Nam, ut Christus Petri sic
 redda-

reddatur; confert Deus Sacerdotibus vim quantum tantum non infinitam, quâ illum reipsâ efficiat seu producant. Deinde, ita illum rependere, summi meriti est, & summæ, ad nova beneficia obtinenda virtutis. Hic igitur, jam cognoscis, quomodo Eucharisticum sacrificium, grati animi partes omnes exequi possis. Fieri enim non potest, ut possis omnibus Dei donis, gratiis, favoribus, beneficiis gratior Deo existere, quàm per hoc sacrificium. Quomodo enim posses copiosius æterno Patri gratias, quàm per Cor, & linguam ipsius Christi; quomodo inquam, per ipsum totum, qui, ad gratias nostras minime habendas, in cor, & linguam vertitur? Multum debes, redde quod debes: nam

Mutua, quæ debes, reddendo solvere debes.

26. DIES AUGUSTI.

Fides, orando impetrat; quod lex imperat *S. Augustinus ad Bonifac. c. 5.*

Sacrificium. I. **U**bi multa imperantur, multa est impetratorium. **U**bi multa imperantur, multa necesse est, impetrentur; prima impetrantur lege, quæ facile impetrantur Fide. Sed, si usquam ad impetrandum debeat Fides, suas exerere vires, est in sacrificio illo incruento, quo quotidie Deo offertur Deus cruentus. Quid poterit Pater Æternus negare, dum illi litatur talis victima, quâ nihil illi possit esse gratius; & quæ veniam pro reis, tot rogat vocibus, quod corpus patet vulneribus? (a) Impetravit colaphum Gregarius miles, Leoni Pereriaz Juvenis nobili, & præfervido, & mox fugam miles arripuit.

[a] *Rho. in exemp. de Eucharist.*

Augustus.

ripuit: at hic furoris impetu illum assecutus, in Templo, injectâ ejus collo alterâ manu; elatum alterâ manu pugionem jugulo admovit, illum jam jam jugulaturus; tum verò miser ille, visâ, quam fortè Sacerdos ad Aram exhibeat, Hostiâ; *Per hanc*, ait, *te desecro, parce*; cum repenti fracto furoris impetu, veniam ab eo Divina Hostia extorsit, hâcque voces: *Hec te servat*; simulque mucronem vaginâ condere cœgit. Si ergò, Juvenem illum furore percitum, instantemque morti inimico inferendæ, sacra illa Hostia subito revocavit, quid poterit ad placandam Divini Parentis iram? Quid? quod probabilis sit aliquorum Theologorum sententia, Christum orationem suam conjungere, cum omni hujus sacrificii oblatione, eamque ad aliquid impetrandum referre? Quia si Christus ipse primarius sit sacrificii offerens, primariusque Sacerdos: igitur, illud offert ad præcipuos illius fines, atque adeò ad obtinenda mortalibus salutis præsidia,

II. Quid? quod in cœlo orare dicitur, ut merita sua hominibus applicet? Cùm ergò, eorum fructus, per sacrificium præsertim, iis erogetur, an dubitabis, num in Altari hunc in finem Patri supplicet? Quare affirmare possumus, Dominum Jesum in Ara Legatum agere mortalium, nostrumque Oratorem. Quâ in re observare licet, tum maximam ipsius dimissionem, qui è Regia cœlesti quasi delapsus, id muneri gerere dignetur; (perinde, ac si nobis inferior esset, cùm legatus sit minor eo, qui ipsum delegat) tum vim Eucharistici amoris, qui ad hoc eum impellit. Quid? si eundem in Altari Advocatum pauperum appelles, gratis causam hominum agen-

agen-

agentem ? Hinc verò possumus appellare Altarium Cancellariam, ut ajunt, libellorum supplicum, & alio, Deo Patri offerendorum. Itaque libellos supplices defer ad Aram, & defer, quàm potes, pios. Oratorem habemus apud Patrem, ipsum filium, eandemque sapientiam, & eloquentiam creatam, illum denique, qui quam gratiam peti debitam sibi à Patre postulat, neque potest aliquid pati repulsam. Sed sequitur alius, ad quidvis impetrandum, modus. Nihil solet tantum habere momentum ad quid obtinendum, quàm si offeratur aliquid, pretiosum donum. Illud hic agitur: quia Christus non simpliciter in Altari Patris flagitat; sed ita flagitat, ut impetrando quod peti donum supra omne donum offerat, scilicet ipsam.

III. Omnino opportunum huic argumento est illud Sapientis, qui de dante munera agens: (a) *Aufert profectum, inquit, aufert accipientium.* Aufert profectum Animam Patris, id est, voluntatem ejus, quasi rapit, & faciet suam, ut quæ mortalibus petit, obtineat. Jam verò, cum non tantum sit donum omnium donorum Divinissimum, quantum opis, & favori sperare possumus ex sacrificio, cum par illius donum respondeat, & affectus donantis; quia non solum offert filius Patri donum infinitum, sed offert & affectu infinito. Quid igitur posset fingi, quod non possemus vi sacrificii unius impetrare, modo tantum audeamus, & credere nos posse impetrare, & confidere nos certo impetraturos? Accedit, quod & ipse Sacerdos, non modò Christus, eum in do-

[a] *Prov. 22.*

um Patri offerat : imò , non tantùm Sacerdos , sed
 & alii , qui aliquid ad sacrificium conferunt , vel et-
 iam ei ritè intersunt. Quantùm igitur hinc potest
 nobis erigi fiducia quidvis impetrandi. Quis non
 intelligit , multò plus hîc Patri offerri , quàm nos
 conferri nobis petimus , aut possimus petere? (a) No-
 tam est ex D. Gregorio , eujusdam captivi vincula ,
 sacrificii tempore , quod uxor pro eo sæpiùs fieri
 curabat , quoties fieret , fuisse soluta? sed Deus , si ob
 sacrificium conferat bona corporalia , multò ut li-
 berius , sic & liberaliùs conferet spiritualia. Unde
 Justinianus Patriarcha Venetus dicit , vi hujus sacri-
 ficii , (b) *Gentibus fidem , lætiam mundo , credentibus
 unitatem populis Sacramentis legalibus fi-
 dem , inuium gratia , virtuti robur , hominibus pacem ,
 mentibus , spem laborantibus , peregrinantibus
 & pervenientibus tribui speciem.* Hîc igitur ,
 quidvis impetres , nil requiritur , nisi , ut credas ,
 ut speres , fiducia , te per Christum quidvis ob-
 tinerum. Nimis enim , quàm certum est illud ia-
 cobi Poetæ :

Atria sunt cali menti patefacta fideli.

27. DIES AUGUSTI.

Sacrilegii genus est , Dei odisse cultores.

Salvianus l. 8.

Sacerdo- I. **S**ubstituimus sacrificiis , eorum
 ministros , qui sacrificia peragunt ,
 Sacerdotes : singulari cultu ho-
 norandos esse Sacerdotes , fuit
 ab omni sæculorum memoriâ ; communis omnium

Pars II.

V v

gen-

[a] L. 4. Dialog. c. 2. [b] Serm. de Eucharist.

gentium consensus. Illud enim propè iplo
 lumine intellexerunt, Sacerdotes, proximam
 mini locum tenere, fieri Divinitatis veluti comp
 Beatarum mentium agere vitam, Divinorum
 liorum esse participes, arcanorum interpretes,
 velut medios constitutos, ut multitudinem om
 expient, & ad felicissimam quandam sortem
 lant. Deinde fuit hoc, omnibus etiam Barbaris, & hu
 quasi à natura inditum; honorem benè meritis
 tribuendum. Hinc, exhibitæ in bellis phaleræ,
 Circo, pompæ; in theatro, coronæ; in prytaneis
 ctus; consecrationes, in foro; clypei, in fano, ubi
 statuæ. Hinc triumphi, hinc trophæis ornata
 bula, hinc laureata capita, hinc concinni circi
 plausus, & alia honoris argumenta, sive monum
 ta fluxerunt. Quæ verò beneficia excogitari possunt
 majora iis, quæ Sacerdotes hominibus conferunt.
 Illi edictum supremi Imperatoris, Dei, inquam,
 cretoriam sententiam, qua æternæ pœnæ sanc
 tur, in sceleratos, incredibili auctoritate lac
 Illi obstruunt Erebi fauces, & adamantinas ca
 rum fores aperiunt; deleros de libro vitæ, iterum
 scribunt. Illi, ut Divini altores, Panem vivum
 offerunt, Ambrosiamque cælestem; iidem, in bellis
 contra aëreas potestates, sunt Duces. Illi, in fluctibus
 tentationum Phari, in morbis Medici, in nocturnis
 lumina, in adversa fortuna Paracleti. Illi nobis legunt
 Divinam exponunt, ut Angeli, oracula expediunt
 ut Prophetæ.

II. Ob tot eorum in homines merita, tot
 etiam ab Ethnicis indulta Privilegia. Apud Romanos,
 nos, annona de publico ærario, iis attribuebatur

Quin & decimas ipsi Gentiles, ante Christi Adven-
tum iis pensabant. Immunitatem item à commu-
nibus gravaminibus quibusvis, antiquissimo jure
apud (a) Ethnicos, Sacerdotibus fuisse concessam, re-
periturum est: ac teste Plutarcho, constat perpe-
tuam illis vacationem à muneribus, immunitatem
que à tributis, exactioibus, vectigalibus, congia-
riam Barbaris, & huiusmodi quibusvis vulneribus fuisse tribu-
tam. Quod si Ethnici in cæca illa errorum caligine,
suis naturæ lumine cognoverint honorandos sa-
cerdotes: quantum necesse est esse scelus, Sacerdo-
tibus non modò honorem non tribuere, sed debitum
suum vendere. Id certè ejusmodi est, ut non alio, quàm sa-
cralegii nomine donari possit. Patet id ex hodierna
vulgata: Altius Assurgit S. Ignatius Martyr: (b) *Sa-
cerdotii dignitatem, qui furiosè contemnit, non homi-
nis ledit ignominia sed Deum.* Sed, quid quæri-
mus testimonium humanum, cum habeamus Divi-
næ sanctitatis? (c) *Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei.*
Deus, cum vellet palàm toti mundo testari, quanto
in honore, pretio, amore haberet Sacerdotes, & ha-
bit ab omnibus vellet: eos pupillam oculi sui nomi-
nari; ut suæ florem benevolentia, ut animi gem-
mam, ut Divinæ auræ particulam pretiosam.

III. Hinc, gravissimas dant pœnas Deo, qui sper-
nit Sacerdotes Dei. Integras subindè Provincias
Deus diris calamitatibus involvit, ob injurias Sacer-
dotibus illatas. Salvianus scripit, Africanam Provin-
ciam à Barbaris affligi commeruisse; quòd (d) Religio-
sorum habitum ludibriis, ac fannis infectati fuissent,

VV 2

Et

[a] In Camillo. [b] Ep. Smyr. [c] Zachar. 2: [d]
de vero Judi.

Et alibi, (a) Carthaginiensium impietatem am-
 ficat, quod Monachos, ac Dei servos, irrisioni-
 culeis impeterent, salibus aspergerent, contumeliose
 prosequerentur. Quid antiqua tempora repetere
 stram ætatem corruptissimam inspiciamus. Quo-
 nam est convivium? quis circulus? quis conventus?
 quis catus hominum? Ubi Ecclesiastici, Sacerdotes,
 Religiosi, petulantibus blateronum dicacissimis
 dieteriis non vapulant? Quot sunt etiam Catholici
 (si ita nominandi sunt; in quibus præter nomen
 nihil est Catholici) qui omnibus diris devotentur,
 crantur, & plus quàm Vatiniano odio insectantur
 eos; sine quibus, necesse foret eos fors æternum
 rire, illos, quorum ore absolvuntur à peccatis,
 quorum manibus accipiunt cœlestem illum Patris
 Angelorum, quorum linguâ, è pulpito instruuntur
 ad salutem, quorum industriâ diriguntur in vitam
 vitam, quorum monitis reducuntur ab errore
 Veritatem, quorum præsidio declinant tot pericula
 quorum exemplis inflammantur ad virtutem; quorum
 rum denique labore manu ducuntur ad cœlum. Quod
 est severè minantis, & severiùs punitori moniti-
 imò mandatum: (b) *Nolite tangere Christus* ministrum
 id est, Sacerdotes: Nolite non tantum tangere
 nu, percutiendo, sed nec linguâ, detrahendo. Quis
 quis spreverit illud Dei minantis imperium, & contumeliose
 incurret Dei castigantis supplicium. Cave, & tace.

Tempora transibunt; sed non malefacta peribunt.

[a] L. 8. de vero Judi. De provid. l. ultimo.
 Psal. 104. 5.

Augustus.

Tessera.

677

28. DIES AUGUSTI.

Augustinus, homo cœlestis, imago Divinitatis, Pater Patrum, abyssus sapientiæ, præco veritatis, *Wassidius in Epistol. ad Macedon.*

Hanc diem Augusti reddit suo splendore augustum, ille Pater Patrum Augustinus. Naturæ miraculum, Doctrinæ miraculum, utriusque prodigium. Tum erat impensè avidus omnis scientiæ, ut se reum peccati confiteatur, & sancti Numinis se violasse voluntatem crederet, quòd in scholis puer, (a) *Græcas literas odisset*, ab eum peritissimi Grammatici docebant. Cœcit in adolescentia, ut de se meminit, *respicere ad aeternam vitam, ut in iis excelleret.* (b) *hoc, inquit, laudatur, quo fraudulentior; sed ab illo præcipitio servatus est.* Ubi illi cæpit sapere humilis Christi scientia; percipit illi Tulliana eloquentia. Hinc, cum primùm dominus illuminatus, in pietatis se gremium volens contulisset, dicendi artem penitus abjecit. Cum urgeretur à Valeriano Episcopo, ut communis pietatis gubernationem susciperet; summis precibus ab eo contendebat, ut Quadragesimæ tempore ipsi liceret consueto ferari negotio, quòd inquit, posset in quiete sese ad munus, officiumque suum disponere, *legendo, orando, plangendo.* Tantùm ille horrebat illud ad eò honorabile munus, quantum alii intolerabile onus. In hoc munere ita se gessit, ut meritò illi conveniat illud elogium Remigii Antistodoren-
sis

Vv 3

[a] L. 1. confess. c. 13. [b] L. 3. confess. c. 3.

Aug[ustinus]
 sis: (a) *Augustinus est inter Doctores, quod Sapi-
 entia, planetas. Et illud Ruperti: (b) Columna veritatis
 in arcibus re-
 lumna nubis, in qua thronum suum posuit Sapi-
 entia, tot n-
 Dei.*

II. Ipsi calamo videtur scripsisse ipsa Throno plur-
 gia, Quot sunt in ejus foliis syllabæ, tot sunt in e-
 Sibyllæ: quidquid pronuntiavit, fuit pronuntiatum. Quod
 quidquid scripsit, effatum. Ceris, ac studiis totum regulariu-
 cubuit, chartis totus impalluit, & totâ ferè vitâ Romano-
 affedit: scribendisque libris sic est immoratus, ut non
 fuerit immortuus. Fertiles ex illis fructus tota Pontica
 sensit antiquitas, tota & olim sentiet posteritas, quum fasti-
 vet enim, inspirabitque in ævum omne, in scriptis. Quod
 Augustinus, atque per ea etiam in scholis docebatur, et
 detonabit, in pulpitis. Ita ut juxta adagium Hilarij: *Ubi
 cum: sicut nullum est convivium sine vino, sic nullum est
 la concio sine Augustino. Qui tantus fuit scientia, ut
 sanctimonia in terris, non minori fuit gloria in cælestibus
 lis. Patebit hoc quodam viso. Spectabat quidem in præ-
 Beatos in cælesti gloria, in qua, cum Augustinus non
 non aspicit, ex illis quærit; *Ubinam esset Augustinus, in præ-
 Cui illi, in editissimis Empyreï locis, in quibus Sanctis
 tiffimam Trinitatem (de qua olim magnificè dicitur
 ruit) irretorto mentis oculo aspicit, eaque fructum
 quàm felicissimè. Quod igitur est Aquila inter cælestes
 volucres, hoc est Augustinus inter Ecclesiæ profes-
 res. Ipse ideò, ut Aquila, posuit nidum suum in cæ-
 dis, dum doctrinæ, & pietatis alis evola vit super
 omnes, qui fuerunt omnibus sæculis.**

III. Hinc, ab ejus, quem fundavit, ordine, eriguntur
 tur orbis tot erectas Virtutum scholas? tot Gymnasia
 sapientia

[2] *In 2. ad Cor.* [b] *L. 2. de oper. Spirit. sancti. c. 1.* [a] *Ep[istola]*

Augustus.

Tessera.

quod Soli sapientia, tot Sanctorum seminaria, tot Dei castra,
 a veritate arces refugii, tot militantis Ecclesiae propugna-
 psunt Saperla, tot mundi sidera. Prima commendatio ipsius
 Ordinis peritur ab ipsius Alumnis, è quibus extitère
 è ipsa Theonè plurimi, quâ doctrinâ, quâ virtute, quâ digni-
 tot sume conspicui. Ticinensis, in suo propugnaculo
 pronuntiat Ordinis Canonici astringit, ex Ordine Canonicorum
 udiis totum Regularium, quem instituit D. Augustinus, prodiis-
 ferè vitâ Romanos Pontifices quinquaginta quatuor: Car-
 noratus, quales mille, quingentos sexaginta septem. Et hæc à
 Etus tota Pontificia Majestas fuit, major ab illis, quos Bea-
 ostertitas, quorum fastis adscriptos suspicit univèrsus terrarum
 in scriptis Orbis: fuerunt autem illi sedecim mille, ducenti.
 olis docet *breve elogium, sed prolixum tetius laudationis, que*
 ium His *unquam Religiosa Congregationi attributa fuit,*
 vino, hic *fragium, ut idem loquitur. Itaque rem acu tetigit*
 uit scienti *studium, dum hoc de Augustino protulit & hinc*
 gloria in *Orbis extulit: Par Angelis, in fervore; par Prophetis,*
 abat quid *discordiorum mysteriorum revelatione, par Aposto-*
 Augustino *in predicatione. Unum discite ex Augustino, ani-*
 Augustino *mo esse ergà mundum angusto, erga Deum angusto.*
 in quibus *Talis eris, si magno animo te parvifacis, dicaque*
 gnificè *maxima cum D. Augustino submissione: [a] Non meo*
 ea que frui *ingenio, vel merito, sed Dei dono sum, si quid lau-*
 ila inter *debiliter sum. Noli altum sapere, nec alta quærere.*
 celestia pro *Hic repe, hinc jace. Et ex consilio Poëtæ,*
 a suum in *Ad secreta poli, curas extendere noli.*
 ola vit supe

Vv 4

29. DIES

[a] Epist. 52.

29. DIES AUGUSTI.

Magni artificis est, clausisse totum in exiguo

Seneca epist. 6.

Eucha- I.
ristia.

Quid magis totum pro ho-
ne, quàm Deus-Hom-
Quid magis exiguum, quàm
punctum? Illud immen-

Totum circumscribitur unius panis consecrati
cto. Itaque, bonorum omnium compenpium,
Eucharistiæ mysterium. Non uni Salomoni fuit
gulare, sed cuivis homini est commune dicere, &
cendo sibi proponere: (a) *Vadam, & affluam delicias,*
& *fruar bonis.* Vade, quò lubet, ut investiges deli-
cias; nusquam invenies, quibus affluas, delicias,
confluas ad illum: (b) *Cujus deliciae sunt, esse cum
hominum.* Nec tibi satis est, affluere delitiis, cupis
frui bonis. Bonum est velle frui bonis, sed malum
est, quærere, quibus fruaris, bona extra sursum
Bonum. Quid enim, credis esse aliqua bona extra
eum & præter eum, qui [c] *unus est bonus,* Deus.
Vade, sed extra eum mala non evades? imò, quò
malorum est pessimum, malus evades? sed relinquit
eo, qui unus, & solus est bonus, quò vades, ut fruaris
bonis? [d] *Ad domum convivii?* Ibi [e] *vinum, in quo
est luxuria.* Ad campum? Ibi cædes, & prælia. Ad
forum? Ibi rixæ, & jurgia. Ad curias? Ibi curæ, &
discordiæ. Ad mare? Ibi naufragia, vel naufragii
pericula. Ad palatia? Ibi fraudes, & mendacii.

[a] Eccles. 1. 2. [b] Prov. 4. 31. (c) Matt. 9. 17.
(d) Eccl. 7. 3. (e) Ephes. c. 18.

Augustus.

Tessera.

TI.

in exiguo
n proho
us - Hor
guum, qu
d immen
nlecrati
penpiura
noni fuit
dicere, &
nam deli
vestiges
delicias,
esse cum
is, cupit
sed malit
ra fumme
a bona em
us, Deum
imò, quod
sed relin
es, ut frui
num, in qu
prælia, &
bi cura,
l naufrag
mendaciu

Quocunque vadis, nusquam est, mala evadendi ef-
 fugium, nusquam non mala incurrendi periculum.
 II. Tu, qui es adeò ambiciosus bonorum, veni,
 sequere præeuntem. (a) *Ego ostendam omne bonum*
tibi. Quo invento, mox exclamabis: (b) Bonum est,
hoc hic esse. Unum est, quod ex corde extorquet a-
morem, Bonum. Si bonum tibi est amabile. ecce
hic in terris ambilium omnium amabilissimum,
quia Bonorum omnium optimum, Eucharistiæ Sa-
cramentum. Hic rectè dixeris iisdem verbis, sed
alio verborum sensu, quod ille agrorum dives, sed
virtutum egens: (c) Anima mea, habes multa bona,
posita in annos plurimos, requiesce, comede, bibe, epula-
re? O Anima! hic in Eucharistia, habes multa bo-
na? Multa dico? Parum dixi: (d) Venerunt mihi omnia
bona pariter cum illa. Sic enim divus Ambrosius: (e)
Omnia habemus in Christo, & omnia Christus est no-
strus. Hic ergò, habes multa bona? & habes illa bona
posita in Christo, & deposita apud Christum? &
scis: (f) Quia potens est, depositum tuum servare. Et
quod caput est; habes hæc bona posita ad annos pluri-
mos; imò, si vis, ad annos æternos? Nunc ergò, Re-
quiesce. Si enim hic paululum subsistas, & requie-
scas, mox exclamabis: (g) Inveni mihi multam re-
quiem. Deinde, Comede. Hic enim est quem co-
medas, cibus: (h) Caro mea verè est cibus. Et Bibe: hic
enim est vinum germinans virgines. Et Epulare:
hic est enim, unde epuleris, (i) vitulus saginatus.
 Dein-

Quo
Matt. 9. 17

[a] Exod. 33. 19. [b] Matth. 17. [c] Luc. 12. 19. [d]
 Sap. 7. 11. [e] L 3. de Virginit. [f] 2. Tim. 1. 12. [g]
 Rf. 76. 6. Eccl. 51. 53. [h] Joan. 6. 56. [i] Zach. 9. 27.

Deinde, es hîc in conspectu Dei, nunc autem in
Deus ad epulas, dicens: (a) *Iusti epulentur, & exul-*
tentur in Deo.

III. Nonne ergò habes hîc bona multa? quæ
do habes, quæ optare possis, bona omnia? Unus
sus est tibi omnia, per quem facta sunt omnia; imò
qui ipse, omnibus omnia est factus. Ipse tibi erit
tienti fons, esurienti panis, ægrotanti medicina, am-
bulanti via, perigrinanti patria, ignorantia scientia,
laboranti quies, operanti merces, currenti bravium,
deficienti robur, mærenti solatium, pugnanti coro-
na, vincenti gloria, morienti vita, petenti salus.
Cum igitur unus Jesus sit omnia unicuique, quid
superest? quàm, ut illum unum inter omnia, ame-
mus præ omnibus, audientes monitum, & sequen-
tes consilium D. Paulini, sic loquentis, & consulen-
tis [b]. *Christum amemus, quem amare, debitum est;*
illum osculemur, quem osculari, castitas est; illi copu-
mur, cui nubere, virginitas est; illi subjiciamur, sub
quo jacere, supra mundum stare est; propter illum de-
jiciamur, cui cadere, resurrectio est? Potestne igitur
tibi ad votum optabilior, ad tranquillitatem, lectu-
rior, ad salutem, utilior esse locus in cælo, vel in ter-
ra? quàm esse coram eo; qui (c) In principio creavit
cælum, & terram. & cui (d) data est omnis potestas in
cælo & in terra? Aude hîc ergo dicere (e) Quid mihi
est in cælo, & à te quid volui super terram? Ecce hîc
cælum, extra cælum, esse apud Jesum! Itaque,

Desere nunc cœnum: Christus dum sit tibi cælum,

[a] *Psal. 68. 4.* [b] *Ep. 5. ad Sever.* [c] *Gen. 1. 1.*
[d] *Matth. 28. 18.* [e] *Psal. 72. 25.*

30. DIES AUGUSTI.

Peccatori exordium est illuminationis ; Humilitas confessionis. *S. Gregor. l. 23. Mor. c. 9.*

Confes- I. **S** Edisti in tenebris , & in umbra
sio pec- mortis , dum fuisti contaminatus
torum. noxâ mortali , ut illumineris , hu-
milieris. Profrtere te peccatorem ,
confitere peccata , & omnia tibi erunt munda , dum
illuminaberis ab eo , qui illuminat omnem hominem
venientem in hunc mundum. Esto ipse tibi & Ju-
dex , & carnifex , ut nec inimicus in te reperire possit ,
quod accuset , nec supremus Judex , quod con-
demnet. Nec longè tibi eundum est , ut Judicem
adeas : nec laborandum , ut invenias : in te ipso est ,
imò , tu ipse. Est hoc monitum D. Augustini : (a)
*Ascende tribunal mentis tue , esto tibi Judex : torqueat
te timor. Non potest negare , quæ commisisti. Ha-
bes , qui te criminis infimulabunt , mille testes : ha-
bes , qui veritatem extorqueant , tortores : testis tu
ipse , & actor rea conscientia , tortor. Peccatum ip-
sum , in hoc tribunali contra peccatorem adfert te-
stimonium. Ne metuas : magis in te eris pius , quò
magis sævus : quo eris severior tui accusator , eo op-
portunior eris defensor. Patrocinantur mihi Petrus
Blesensis : (b) Dixi , Confitebor , & tu remisisti impie-
tatem peccati mei. Si peccatum tuum aperias , dicit
Dominus illud operio : si agnoscis , ignosco : si accusas
excuso : si te judicas , & condemnas , te nec judico nec con-
demno. Igitur damnat se , qui se non damnat. Optimū
tribu-*

(a) In Psal. 49. (b) In Job. c. 3.

tribunal, in quo confessus auerigitur ad veniam, ad
ad pœnam.

II. Fluit planè ambrosiâ, dum hæc scribit
mus Ambrosii: (a) Confessio tua pœnitens, medicus
est: ipsa te curat, nec patitur vulnus tuum. pati pœnitentiam:
nem: sed mox; ut ingemueris, super inducit inde
bulem cicatricem. Nemo te, crede mihi, melius reprimet
quàm, qui fecit: nec alius justificat, quàm, qui flagellavit.
Et curat. Mox, ut dixeris vitium tuum, illico imperat
adjutorium suum? hoc tantum expectat, ut satiat
mora non erit ut saneris. Quid facilius, quàm con-
tracta tot debita, Deo solvere, ubi debiti confessio
ejusdem est absolutio? Oigitur, quanta pervicacia
hominis rei! aut scelus non agnoscere, aut si agnoscat,
non erubescere, aut si erubescat, accumulata
Dementia verius est, quàm pœnitentiæ: adhuc peccari,
cachinnari, & alium, se voce, gestu, habitu
quàm reum habere. Accipe, ex Aureo ore, aureum
placitum: (b) Confusio est, peccare, non confiteri peccata:
nunc autem neque necessarium presentibus rebus
confiteri: cogitatione fiat delictorum exquisitio, ut
que teste sit hoc iudicium. Solus Deus confitentem
deat: Deus, qui non exprobrat peccata tua: sed solvit
peccata propter cōfusionem. Persuasum habe, quod
quis nunc confiteatur, omnino illic confitebitur, ubi
pior traductio. Hic absque teste iudiciū, & in qui
casti, condemnas. Illic autem, in medium totius
theatrum producentur omnia, nisi hic prius detegant
omnia. Confunderis cōfiteri peccata tua, cōfundere ad-
mittendo, Dic tu prior peccata tua, ut justificeris. Quis
confunditur de opere, a quo sit justus? Quis confunditur

[a] De Pan. c. 3. [b] Chrysof. ser. de penit. & confit.

Augustus.

confiteri peccata, ut solvat peccata? Num ideo jubet
confiteri, ut puniat? non ut puniat, sed ut ignoscat.

III. Quis convictus enormis criminis, & à su-
premo Judice condemnatus ad rogam, si erecto
in umbilico fori ferali theatro, molestâ indutus tu-
nica, ac vestepicea, tortore jam rogam succedende,
si possit tam atroci se absolvere non modò flagitio,
sed supplicio, unicâ prolatâ vocalâ; quisquamve
tam foret inops mentis, tantum cruciatum perferre,
quàm verbum unicum proferre? Quis si ad tantam
deductus esset inopiam, ut nec haberet, sub quo de-
litesceret, tectum: cui insideret, scamnum: in quo
quiesceret, stratum: quo se teneret, filum: quo se pa-
teret, panem: sed, ut alter Job nudus, & omnibus
fortunis exutus, in olido jaceret, & squalleret fime-
to, possetque unius verbi beneficio; stare repentè in
supremo felicitatis fastigio, & ex Codro fieri Cræsus,
& mutare sæculentum sterquilinum, in Regium
solium: posse ne dari homo, qui hoc recusaret;
Confer jam statum hominis gratiâ privati, & letali
noxâ contaminati, cum statu hominis, qui ab homi-
num memoria, judicatus est, fuisse omnium homi-
num calamitosissimus: majus est discrimen, quàm
inter minimum punctum, & immensum spatium:
quàm inter atomum, & totum cælum: & tamen
proferendo, non, ut David voce, sed tacito corde,
Peccavi: sis repentè ex servo peccati, mancipio dia-
boli, reo gehennæ, inimico Dei, non tantùm amicus,
sed Filius Dei. Cave ergò celare scelus. Est enim il-
lud nimis quàm certum:

Crimina si celes: tibi claudes ostia cali.

31. DIES

31. DIES AUGUSTI.

Aurum si amiseris , potes tantundem recuperare
tempus si perierit ; nec ipsum amissum , nec aliquid
pro eo potes restaurare. *Dorotheus Doctrin.* l. 1.

Tempo- I.
ris cele-
ritas.

UT cum fœnore exigas tempus
antequam exacto tempore jace-
funus: moneat, & moveat jactura
ra temporis irreparabilis, & illius velocitas, quæ ex-
lat incomparabilis. Perit tibi aurum, devastati agri
incensi penates, destructa horrea, sublata prædium
abacta pecora: horum, cùm reparari possit jactura
non tanti sunt, ut mereantur deplorari minimâ que-
relâ. Tempus malè impensum, irreparabiliter est e-
missum. Quàm ergò, tibi tua chara est salus, tam cari-
sit carum tempus: hoc tamen, tam carum, quàm est
celeritate velox. Sive enim, currum incitatissimum,
cum abripiuntur omnia potiùs, quàm feruntur, tem-
pus videlicet, mensuram motus cum Philosopho
opinemur, seu cum Speusippo solaris circuitus: seu
cum Alberto magno supremi orbis, seu, cum Proclo
conversionum cœlestium: ubique tamen fateri cogi-
mur, explosarum tormento glandium, & cadentium
impetum fulminis, lentum esse, præ velocitate, quâ
vita hæc nostra cum tempore avolat: quando jam
non dubio calculo probant Astrologi, fixas in celo
stellas, citatissimâ vertigine ultra decies centena mil-
lia leucarum unâ horâ quadragies obire. Hoc ergo
passu, hic vitæ halitus, quem spiramus, fugit: hoc
passu jam inde, ex quo sumus concepti, mors contra
nos rapitur; nec scimus, quo nos vitæ nostræ, qualia-
ve conscientie articulo deprehensura sit: scimus ta-
men

Augustus.

men, tam brevi itinere, tam prodigiosâ pernicitate proruentem, non posse longiùs abesse.

II. Cur non igitur, momento quovis illam parati expectamus? Ad hæc habet tempus, ut motum metiatur successione partium constantem, quarum nullum priùs potest contingere, quàm interierit præcedens, quare nihil junctim, ac simul totum donare nobis tempus valet; sed mancum, & mutilum, semivivum, & semi-mortuum: nam pueritiæ candorem, securitatem, & innocentiam, juventutis vigore, & hunc senectutis judicio, ac prudentiâ perimit. Et cum angusta sint vitæ hujus dona, tam parcè prætere, & angustè distribuuntur à tempore, ut ne vitam quidem, nisi particulatim largiatur, & hanc totidem mortis, quot vitæ destinata, & comminuta cunctis: quorum unicum tantum, cum ex omni eo, quod effluxit, venturumque est, præsens teneamus; hoc ipsum, ex æquo cum morte dividimus, omnemque pariter: quæ cum illo nobis momento advenit, voluptatem: ut verè non aliud esse videatur hæc vita, quàm mortis umbra. Itaque, ut eques magno vestium apparatu splendidus, & gemmis phaleratus, & navis gazis peregrinis dives, in transcurso cerni, & delectare nequeunt intuentes: sic ista, cum præter volent omnia, & fuis ad mortem habenis properent, quid possunt cuiquam adferre delectationis, nisi levissimum, atque brevissimum.

III. Perspectâ igitur, temporis naturâ, non potest jam esse ambiguum, quàm nihili vita sit, quæ particula est momenti illius, quod tempus nominamus. Ergo hanc jure, alii (a) *Mensurabilem, sive palmarem;*

alii

[a] Seneca epist. 22.

alii fœnum, & fœni florem; alii somnium, *umbra*
nil illum vocant: & cursore, aquilâ, navi ventis
 velociorem judicarunt. Hujus tamen partem,
 minimùm tertiam, cùm decerpit somnus, mortis
 que, quàm vitæ, saltem humanæ similior: partem
 præterea non parvam Infantia, & Pueritia, & ma-
 bi, & senectus; morbis sæpè, ac pueritiâ deterioribus
 quæ sensum vitæ vix ullum retinent; ergò semi-
 rui illius, quo vita omnis redigitur, puncti nobis
 midium superest; idque tam fragile, & incertum,
 per se dissipetur. Nunc ergò, si tantula est vita, quæ
 delitiæ, opes, dignitates? omnia hæc, quæ ab eâ
 habent, ut bona sint: quantula, quàm nihili, quin
 spernenda: & quanto, cùm æternis obsint, odio ha-
 benda? O stulta hominum studia! Nemo, quàm be-
 nè vivat? sed quàm diu, curat: *Cùm omnibus possit*
contingere ut benè vivant, ut diu, nulli. Conferamus
 æternum, constans, & immotum, cùm temporis
 fuga, lapsuque contexo, Advertamus quantam, &
 quàm infinitam Æternitas, rebus, quibus inest, ad-
 jungat æstimationem, tam nullam, tempus iis, quæ
 bus imperat, addere. Minima, beati cujuslibet gau-
 dia, immenso censenda pretio, quia immortalia
 contra summas hujus vitæ voluptates, quod evanida
 sint, & brevissimi temporis, nihil pendendas: con-
 tremiscendum ad pœnam quamcunque levissimam,
 si æterna sit. Eâdem velocitate effluet, qui jam im-
 minet September, quo effluxit Augustus. Vide, ut
 tam caute, & catè illius tempus impendas, ne eo elap-
 so cogaris dicere, nō ut ille, diem, sed mensem perdis-
 di. Festina igitur, ut par est, vivere; nam teste Poëtâ

Omni ad mortem herâ, curritur absque morâ.

QUO